National Library 55
Gen. Acquisitions
OTTAWA, Ont.
K1A
J.

National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

THIS PAPER WAS MAILED
TUESDAY, SEPTEMBER 23, 1986

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL
JA REEDEL

Nr. 71 (3270) XXXV aastakäik | Kolmapäeval, 24. septembril 1986 — Wednesday, September 24, 1986 | Üksiknumbri hind 70 centi

Washington kärbib spioonide arvu

USA saadab 25 N. Liidu diplomaati maalt välja

USA välisministeerium (State Department) andis möödunud nädalal käsu 25-le nõukogude diplomaadile ÜRO juures Ameerikast lahkumiseks. Nad peavad olema USA-st väljas järgmise kahe nädala jooksul.

Välisministeeriumi ameti-isikud on keeldunud vastamast küsimusele „Kas nõukogudelased saadetakse maalt välja Nicholas Daniloff'i arreteerimise järelkajana?" Teatavasti arreteeriti mõned nädalad tagasi Moskvas USA korrespondent Daniloff, peeti kümme päeva kinni Lefortovo eeluurimisvanglas ja vabastati siis tingimusel, et ta elab USA suursaatkonnas ja ei lahku N. Liidust enne kohtu ette ilmumist.

Läänemaade vaatlejate arvates tehti seda vastukaaluks N. Liidu spiooni Gennadi Zahharovi arreteerimisele USA-s. Ka Zahharov vabastati vanglast ja tal lubati elada N. Liidu suursaatkonnas kuni kohtuistungini, kus ta peab vastama spionaazhi-süüdistustele.

USA välisministeerium ei ole seni avaldanud väljasaadetavate nimesid, kuid väljasaatmise-käsk tuli üks päev pärast seda kui välisminister George

(Järg lk. 12)

T. E. Pensionäride Klubi abiesimees pr. H. Kumm kimpu nelke üle andmas klubi esimehele Frieda Tertsile tema pisut üle 25 aasta sünnipäeva puhul; vasemal klubi asutaja ja auliige pr. E. Loosberg.

ROCK-BÄND SOOMEST! Reedel, 10. okt. kell 8 õ.

SOOME MAJAS, 276 Main St. Tere tulemast! $8.—

Mulkide koosviibimine

pühapäeval, 19. okt. 1986 kell 3 p.l. Toronto Eesti Majas

Eeskava ☆ Õhtusöök veiniga $20.—

Registreerida enne 14. oktoobrit Leida Randlepp tel. 759-2180

Lennuväe Poiste sügismanöövrid

Umbes viiskümmend endist „välgumärgi kasvandikku" kohtusid

Möödunud laupäeval kogunes grupp endisi lennuväe-abiteenistuse „poisse" koos perekondadega „Seedrioru" nõlvadele, et pühitseda Madisepäeva ja mälestada Eestist lahkumist 42 aastat tagasi.

Samuti pühitseti koos 59-ndat sünnipäeva, sest suurem osa mehi on sündinud aastal 1927, olles sellega Eesti viimane nn. „mopialune" aastakäik. Kuid nende hulgas oli ka nooremaid, kes sündinud 1928, 1929 ja isegi 1930; need endised „lennuväepoisid" ja „välgumärgi kasvandikud" olid vabatahtlikud, kes varakult ilma vanemateta ja omasteta jäid.

Nüüd on nad osalt juba pensioni-ikka jõudnud ja mitmed neist elavad puhkepalgal. Tuleval aastal kavatsetakse teha ühine retk Inglismaale ja teistele Lääne-Euroopa maadele, et vanu aegu meelde tuletata, ühist 60-aastast sünnipäeva pühitseda ja endisi tegevuspaiku vaadelda. Kavas on külastada ka endise Zedelghemi vangilaagri paika Belgias, Uklei laagri kohta Schleswig-Holsteini maakonnas ja Borghorst-Bockholti piirkonda Lääne-Saksamaal. Edasi viiks teekond Heidelbergi, Schönausse ja vist isegi Müncheni. Seda asja korraldavad praegu kamraadid Inglismaal.

„Ühismanöövrid", nagu kokkutulekut nimetati, algasid laskevõistlusega Seedrioru tiirul. Sellele järgnes sõdurisupi söömine ja siis võeti mäeveerul rivisse, et koguneda lange-

(Järg lk. 12)

Palume kõiki tulla EESTI ÕPPETOOLI

PIDULIKULE AVAAKTUSELE

reedel, 3. okt. kell 7.30 õ. Eesti Maja suures saalis

Päevakohased sõnavõtud, prof. Tõnu Parmingu teaduslik kõne ja Estonia koor.

Eesti Õppetooli Sihtasutus

EKKT
Eesti Kunstnike Koondis Torontos

XXXI AASTA-SÜGISNÄITUS

North York Public Library — Fairview Branch
35 Fairview Mall Dr.
(Don Mills Rd., põhja pool Sheppard Ave. E.)
1.—31. oktoobril 1986

Avasõna: Hr. M. Zbar, Chairman of the Board (N.Y.P.L.)
kolmapäeval, 1. oktoobril, kell 7.00 õhtul
Esineb 13 kunstnikku

Avatud raamatukogu aegadel: esmasp., 12.30—8.30 õ., teisip.—reedel 9.00 homm.—8.30 õ., laup., 9.00 homm.—5.00 õ., pühap. 1.00 p.l.—5.00 õ. Suletud 12. ja 13. okt.

KÕIK TERETULNUD! Sissepääs vaba

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Arvi Tinits. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. Väljaspool töönega: Leida Marley 223-0080

Lasteaia neljas klass. Õpetaja Tiiu Kajak. Foto: Reet Roman-Metsmaa

„Kuidas see kõik päris oli?"

Okupeeritud Eestis on kommunistlike võimude käsutuses kõik vahendid inimeste ajude pesemiseks ühekülgse propagandaga ning tõe varjamisega ja moonutamisega. Seda tehakse ka eesti ajaloo väänamisega, lootes, et sellega võrsuvad noortest pealekasvavatest generatsioonidest head kommunistid ja Moskva kuulekad käsilased, kes unustavad ära, et nad on eestlased, kes *ei tea, et Eesti oli kunagi iseseisev* riik ning kellel ei ole aimu, et eestlased saavutasid ise endile iseseisvuse ja vabaduse, võideldes suure Vene riigi vastu, mis lõppes Tartu rahuga.

Eestis valitsevale kommunistlikule rezhimile ning selle teenistuses olevatele propagandameestele käib eriti närvidele, et noored esitavad siin ja seal Eesti mineviku kohta punastele küsimusi, millele isegi kõige kõrgematest parteikoolidest läbi käinud propagandamehed ei suuda rahuldavat ja usutavat vastust anda. Üheks selliseks painavaks ja valusaks küsimuseks on 1940. aasta sündmused ning Eesti vägivaldne liitmine N. Liiduga, kuna noored ei ole ilmselt veendunud kommunistide poolt esitatud „faktides" ja kipuvad sageli küsima, kuidas see kõik tegelikult oli.

„Kuidas see päris oli?" — seda küsimust formuleerides ja esitades katsub Tallinnas ilmuva ajalehe „Sirp ja Vasara" veergudel minevikku lähemalt selgitada ja analüüsida Moskvas kõrgema parteikooli lõpetanud vene võimumeeste usaldusmees ja Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee endine kultuuriosakonna juhataja asetäitja Ants Saar, kes pealkirja all „Mälu" kirjutab peaaegu lehekülje pikkuse artikli 1940. aasta sündmustest, katsudes oma argumentidele fakte ühte- ja teistpidi vägivaldselt keerates ja tõsiolusid varjates anda tõepärast iseloomu.

Ants Saart — ja loomulikult ka teisi temataolisi Moskva propagandamehi — vaevab ilmselt kõige rohkem kommunistidele esitatud küsimus — kuidas oli see võimalik, et 150 liikmeline Eestimaa Kommunistlik Partei suutis 1940. aastal organiseerida üleriigilised punaste lippude ja loosungite all toimunud demonstratsioonid ning sundis lahkuma Eesti Vabariigi valitsuse, kelle käsutuses oli kümnetuhandene sõjavägi ja Kaitseliit ning suur politseiaparatuur? Ants Saar asub seda küsimust käsitama ja lahendama omal viisil, paljudest olulistest faktidest mööda minnes ning parun Münchauseni lugudest eeskuju võttes.

Punane propagandamees teeb *esmajoones enda arvates ühe* suure avastuse või leiutise, mida teised kommunistlikud ajaloolased varem pole kasutanud. Nimelt tuleb ta järeldusele, et 1940. aasta juuni Eesti sündmuste peateguriks olevat „töörahva sotsiaalne mälu". Eesti rahvas olevat olnud 1917. aasta oktoobrirevolutsiooni ajal läbi ja lõhki kommunistlik ning kodanlusel olevat vabatahtlikke eesti punaseid väeüksusi korda läinud võita ainult „inglise laevastiku, Soome pussipoiste, Bulak-Balahovitshi bandede ja Judenitshi valgekaartlaste abil". See „töörahva sotsiaalne mälu" olevat kakskümmend aastat tulise tuhana edasi hõõgunud ning 1940. aasta 21. juunil jõuliselt esile pursanud. Ants Saar ütleb, et ta ei tea midagi sel päeval väljas olnud punaarmee üksustest.

Vaene Ants Saar! Tema enda „töörahva sotsiaalne mälu" kannatab suurte puudujääkide all. Ehkki ta oli 1940. aasta suvel peaaegu 20-aastane, ei ole ta nähtavasti kunagi kuulnud Tartu rahust, mida Eesti Vabariigi valitsus ei sõlminud eesti punaväe üksustega vaid Nõukogude Venemaa valitsusega. Ta ei tea ka midagi sellest, et 21. juuni sündmusi ei organiseerinud Eestimaa Kommunistliku Partei pisike armetu klikk, vaid N. Liidu valitsus ja Kremli poliitbüroo, kelle esindaja Andrei Zhdanov viibis Eesti anastamise organiseerijana Tallinnas juba 19. juunist alates. Talle ei seletatud vististi ka Moskvas partei-ülikoolis, et Eesti Vabariigi valitsusele esitati 16. juunil N. Liidu välisministri Molotovi poolt ultimaatum, milles nõuti Eestis uue Moskvale meelepärase valitsuse moodustamist ja vaba sissepääsu uutele punaarmee üksustele lisaks varem baaside lepingu alusel sisse lastus väeosadele. Ta ei tea rääkida ka midagi sellest, et 21. juuni demonstratsiooni ajal Tallinnas moodustasid demonstrantide tuumiku Eestis asuvates vene baasides töötavad vene töölised ja Petserist toodud venelased, kes laulsid demonstratsioonil venekeelseid laule. Tal on jäänud ka kahe silma vahele, et „ülestõusu" ajal liikusid Eesti pealinna tänavail vene tankid.

Ants Saar peab oma ülevaates vajalikuks peatuda ka 14. ja 15. juulil uue kommunistliku rezhiimi poolt korraldatud Riigivolikogu uue koosseisu valimistel, mille peakorraldajaks oli samuti Andrei Zhdanov. Saar väidab, et valimistest oli osa võtnud 84,1 prots. hääleõiguslikest kodanikest ja töörahva kandidaatidele olevat antud 92,8 prots. äraantud häältest. Need arvud ei andvat kommunistide ideoloogilistele vaenlastele rahu. Tegelikult ei ole ühelgi normaalse mõistusega inimesel põhjust nende arvude üle vihastada, kuna siin ei olnud tegemist valimistega vaid valimiste nime all korraldatud jandiga, kus kõik vastaskandidaatide nimekirjad tühistati ning inimesi ähvardustega valimiskastide juurde sunniti, deklareerides, et ainult „rahvavaenlased jäävad valimispäeval koju". Valimistest võtsid osa tegelikult 81,6 prots. hääleõiguslikest kodanikest aga kuna Moskva selle „väikese" arvuga rahul ei olnud, siis tõsteti protsenti hääleõiguslike kodanike arvu vähendamisega.

Propagandamees Ants Saar võib „töörahva sotsiaalse mälu" teooriaga iseennast rõõmustada ja oma ülemusi rahustada, kuid oma rahva silmis ja ajaloo veergudel jääb ta kurvaks, kahetsusväärseks kujuks ja reeturiks, kellel tuleb ka tulevikus vastust anda küsimusele: kuidas see kõik päris oli?

K. A.

Prantsuse „sipelgas" KGB's

Prantslaste saladused KGB'st üllatasid Reagani

PARIIS — Kui vastvalitud Prantsuse president Francois Mitterrand võttis osa lääneriikide tippkonverentsist Ottawas 1981, ta pidi esmakordselt riigipeana tegemist tegema temasse eriti kahtlustavalt suhtuvate ameeriklastega.

Kaks ööpäeva pärast Ottawasse saabumist oli Mitterrand parimas vahekorras president Ronald Reaganiga. Selletõttu vaatlejad küsisidki mis õieti Ottawas juhtus?

Prantsusmaal ilmunud hämmastust äratav teos näitab vastavat sellele küsimusele. Mitterrandil oli kaasaaitajaks N. Liidu salaluureasutuse KGB kõrgema juhtkonna liige.

PRANTSUSE SIPELGAS KGB's

Poliitiline ajaleht „Le Point" kirjeldas esimest korda ajakirjaniku Thierry Woltoni ida ja lääne salajase võitluse episoodi raamatus „KGB Prantsusmaal". Teos tunnistab, et Prantsusmaal oli aastail 1981—82 nii kõrgeastmeline „sipelgas" Moskva KGB's, et sellist pole olnud kunagi varem ega leidu ka teist sellist.

Sellest ühendusest said kasu kõik lääneriigid, muuhulgas ameeriklased, kes mõistsid kohe Ottawas, et Mitterrandi poolt Reaganile räägitud omavaheline jutt on dünamiitlik. Pariisis, aga veel vähem Elysee-palees ja välisministeeriumis pole peetud vajalikuks kommenteerida „Le Point'i paljastusi. On siiski ilmne, et Woltoni teose aluseks on vastuvaidlematud tõsiasjaolud.

Need selgitavad ka, miks Prantsusmaa võis saata 1983. a. aprillis maalt välja korraga 47 nõukogude „diplomaati ja ajakirjanikku" ilma, et Moskva alustanuks samasugust kättemaksuaktsiooni. Sõprusvahekorra rikkumise üle protesteerima tulnud N. Liidu Pariisi suursaadik läks kaamenäolisena minema kui talle oli näidatud ainsat dokumenti. Venekeelse paberi ülaäärele oli löödud tempel „Ülisalajane".

Pariisi saabus 1981. aasta kevadel mitmesugust keerteed kaudu kaks kirja Moskvast. Ühe oli kirjutanud Liidu pealinna külastanud prantslane, teise tema „nõukogude sõber", kes teatas soovist teha teenindusi Prantsusmaale. Mees ütles, et ta oli olnud 1960-ndail aastail N. Liidu Pariisi suursaatkonna teenistuses.

KGB-OHVITSER „FAREWELL"

Põhiliste kontrollimiste järel Prantsuse vastuluure DST alustas operatsiooni „Farewell", millega seoses tuli Pariisi 1982. a. kevadest sügiseni Moskvast ca 4000 tippsalajast dokumenti. Need puudutasid kõik Moskva allika eriala ehk N. Liidu lääneriikides teostatavat piiramatut tööstuslikku ja teaduslikku spionaazhi.

Wolton kirjeldab dokumente oma teoses kui KGB kõrgemas siseringis koostatuid, mille *taolisi* pole kunagi Läände jõudnud. Informatsiooni saatjast ei ole palju teada, väljaarvamata seda, et „Farewell" loodab tulla kunagi jälle tagasi Prantsusmaale. Tema koht KGB's oli selline, et tal ei oleks olnud normaalses organisatsioonis kunagi võimalust tulla välisriigi ülesandeisse. Ta teadis liiga palju.

„Farewell" toimetas Prantsusmaale täielikud nimekirjad kõigist peiteorganisatsioonidest, kelle kaudu KGB ja sõjaline luure GRU masinavärk hankisid läänest teaduslikke ja tehnilisi saladusi. Selles oli ka nimikiri selliseist tegevuse sooritajaist KGB ja GRU liikmeist eri kohtades maailmas ja peamiselt Prantsusmaal, Lääne-Saksamaal ja USA's.

„Farewelli" teenel 148 nõukogude „diplomaati" saadeti koju oma kohtadelt maailmas, kui vastav arv eelmisel aastal oli olnud tagasihoidlik 34. Bonnis arreteeriti L.-Saksamaa suurimas relvatööstuslikus ettevõttes Messerschmidt-Bölow-Bloehmis KGB agendina 17 aastat tegutsenud tippspioon Manfred Roth. Washingtonis sai mõistetavaks Kongressile esitatud rapordi kohaselt, et N. Liidu läänest varastatud saladused on olnud kasulikud viieks tuhandeks sellesarnaseks sõjaväeliseks programmiks.

„Farewell'i" tegutsemise motiivid pole kunagi selgunud. Võidakse vaid tõdeda, et ta mitte kunagi ei soovinud mingisuguseid vastuteenindusi ja et ta nähtavasti töötas üksikisikuna rezhiimi ja oma organisatsiooni vastu, millesse ta ei uskunud ja mille tegevus teda ärritas.

Moskvas keerles Woltoni ütluse kohaselt sel ajal kuuldusi, et kõrgem KGB ohvitser oli maha lastud selle järel, kui ta ise oli surmanud tema erakordset isiklikku elu uurima saadetud miilitsamehe. Loomulik lõppotsus on, et nimetatud ohvitser ja „Farewell" oli üks ja sama isik.

Nr. 71

Kommentaar

Kas aitame vene
eesti rahva hävi

Kokkuvõte Heino Jõe
skautlike noorte juhti

13. septembril toimu „nõupäev", millel võttis ka Ta ütles järgmist.

Ma räägin seda teile sellepä rast, et teie olete eriline ja vali tud grupp eesti ühiskonnas, ke naudib meie rahva kõige suure mat usaldust. Ei eesti koolio õpilased, rahvatantsijad, võiml jad, sportlased ega ühegi teis tubli eesti rühmituse liikmed o andnud pühalikku tõotust olla võidelda Eesti eest. Et see tõ tus ei ole tühi sõnakõlks, se näitab teile tänane kogunemi siia meie tulevase aasta töö eh tamisele. Meie rahval koduma on praegu väga rasked päeva Kommunism, mida maskeerim seks nimetatakse küll rahvusv heliseks liikumiseks, mis aga gelikult on toores vene sho nism, püüab eesti rahvale lõp teha.

Sedapuhku ei käi eesti rah lõpetamine küüditamisrongi surmalaagrite ja kukla-laskuga. Seda tehakse peenemalt, et tubli ja töökas eestlane füü liselt alles jääks, kuid ilma r vusliku identsuse, iseteadvuse vabaduse-taotluseta. Eesti rah tahetakse lõigata ta keel suus panna sinna asemele vene k On ju teada, et rahvas kes keele kaotab, kaotab varsti *oma meele.*

Okupeeritud Eestis toi praegu eesti rahva äge vene mine. Laste-aedadest peale kõikides koolides vene keel s duslik õppeaine. Väitekir teaduslike kraadide saamis tuleb esitada vene keeles — gi siis kui väitekirja teemaks eesti keel. Kõikidele pidustu le, teaduslikele konverentsi kursustele ja isegi maakoh tähtpäevadele tuuakse vene teiste liidurahvaste esine laulukoore ja tantsutruppe, lega suhtlemine nõuab vene le kasutamist. Eestisse suuna se massiliselt vene ja teiste l riikide turiste, et eestlasi sun nendega vene keelt kasut Elanikkonnaga suhtlemist n vatele töökohtadele — miili se, raudtee piletikassadess kommunaalettevõtetesse par se venelasi. Eestlane, kes t rongiga sõita, peab oskama keelt.

Sellele lisandub pidev ver te sissevool Eestisse ja r eelistamine töökohtade korterite saamisel, nii et T nas on hetkel rohkem ve kui eestlasi.

Eestlased reageerivad ve misele passiivse vastupa Kui võimalik, jäetakse ven sele küsimusele vastamata, reeritakse venelasi kus või 1979. aasta rahvaloenduse tas ainult 24% eestlasi, e oskavad vene keelt. Viis varem oli see protsent tublisti kõrgem.

Vene poolelt reageer vastupanule üsna toorelt. Moskva kultuuri-bosse hiljuti ajakirjanduses ee vähest huvi vene keele va nimetas eesti keelt tule surnud keeleks, mille ja tuleks kulutada trükipabe tuleks anda välja raamatu perioodikat eesti keeles. ära vene keel!

o: Reet Roman-Metsmaa

s Mitterrand võttis osa rdselt riigipeana tegemist

salajast dokumenti. Need puu-sid kõik Moskva allika eriala N. Liidu läänеriikides teosta-t piiramatut tööstuslikku ja uslikku spionaazhi.

Volton kirjeldab dokumente teoses kui KGB kõrgemas si-ngis koostatuid, mille ta*olisi* *kunagi Läände jõudnud.* In-matsiooni saatjast ei ole palju a, väljaarvamata seda, et „Fa-ell" loodab tulla kunagi jälle si Prantsusmaale. Tema koht B's oli selline, et tal ei oleks id normaalses organisatsioonis agi võimalust tulla välisriigi andeisse. Ta teadis liiga palju. Farewell" toimetas Prantsus-le täielikud nimekirjad kõigist eorganisatsioonidest, kelle kau- KGB ja sõjaline luure GRU inavärk hankisid läänest tea-ikke ja tehnilisi saladusi. Sel-oli ka nimikiri selliseist tegevu-ooritajaist KGB ja GRU liik-st eri kohtades maailmas ja miselt Prantsusmaal, Lääne-samaal ja USA's.

Farewelli" teenel 148 nõuko-e „diplomaati" saadeti koju kohtadelt maailmas, kui vas-arv eelmisel aastal oli olnud sihoidlik 34. Bonnis arreteeriti aksamaa suurimas relvatöös-kus ettevõttes Messerschmidt-w-Bloehmis KGB agendina 17 at tegutsenud tippspioon Man-Roth. Washingtonis sai stetavaks Kongressile esitatud rdi kohaselt, et N. Liidu lää-varastatud saladused on olnud likud viieks tuhandeks selle-aseks sõjaväeliseks program-s.

Farewell'i" tegutsemise motii-pole kunagi selgunud. Võidak-vaid tõdeda, et ta mitte kunagi oovinud mingisuguseid vastu-indusi ja et ta nähtavasti töö-üksikisikuna rezhiimi ja oma anisatsiooni vastu, millesse ta ei unud ja mille tegevus teda är-s.

Moskvas keerles Woltoni ütlu-kohaselt sel ajal kuuldusi, et gem KGB ohvitser oli maha ud selle järel, kui ta ise oli sur-nud tema erakordset isiklikku uurima saadetud miilitsamehe. mulik lõppotsus on, et nimeta-ohvitser ja „Farewell" oli üks sama isik.

Kommentaar

Kas aitame vene kommunismi eesti rahva hävitamisel?

Kokkuvõte Heino Jõe ettekandest skautlike noorte juhtidele

13. septembril toimus Kotkajärvel skaudi-juhtide „nõupäev", millel võttis ka sõna skautmaster Heino Jõe. Ta ütles järgmist.

Ma räägin seda teile sellepärast, et teie olete eriline ja valitud grupp eesti ühiskonnas, kes naudib meie rahva kõige suuremat usaldust. Ei eesti koolide õpilased, rahvatantsijad, võimlejad, sportlased ega ühegi teise tubli eesti rühmituse liikmed ole andnud pühalikku tõotust olla ja võidelda Eesti eest. Et see tõotus ei ole tühi sõnakõlks, seda näitab teile tänane kogunemine siia meie tulevase aasta töö ehitamisele. Meie rahval kodumaal on praegu väga rasked päevad. Kommunism, mida maskeerimiseks nimetatakse küll rahvusvaheliseks liikumiseks, mis aga tegelikult on toores vene shovinism, püüab eesti rahvale lõppu teha.

Sedapuhku ei käi eesti rahva lõpetamine küüditamisrongide, surmalaagrite ja kukla-laskudega. Seda tehakse peenemalt, nii et tubli ja töökas eestlane füüsiliselt alles jääks, kuid ilma rahvusliku identsuse, iseteadvuse ja vabaduse-taotluseta. Eesti rahval tahetakse lõigata ta keel suust ja panna sinna asemele vene keel. On ju teada, et rahvas kes oma keele kaotab, kaotab varsti ka oma meele.

Okupeeritud Eestis toimub praegu eesti rahva äge venestamine. Laste-aedadest peale on kõikides koolides vene keel sunduslik õppeaine. Väitekirjad teaduslike kraadide saamiseks tuleb esitada vene keeles — isegi siis kui väitekirja teemaks on eesti keel. Kõikidele pidustustele, teaduslikele konverentsidele, kursustele ja isegi maakohtade tähtpäevadele tuuakse vene või teiste liidurahvaste esinejaid, laulukoore ja tantsutruppe, kellega suhtlemine nõuab vene keele kasutamist. Eestisse suunatakse massiliselt vene ja teiste liiduriikide turiste, et eestlasi sundida nendega vene keelt kasutama. Elanikkonnaga suhtlemist nõudvatele töökohtadele — miilitsasse, raudtee piletikassadesse ja kommunaalettevõtetesse pannakse venelasi. Eestlane, kes tahab rongiga sõita, peab oskama vene keelt.

Sellele lisandub pidev venelaste sissevool Eestisse ja nende eelistamine töökohtade ning korterite saamisel, nii et Tallinnas on hetkel rohkem venelasi kui eestlasi.

Eestlased reageerivad venestamisele passiivse vastupanuga. Kui võimalik, jäetakse venekeelsele küsimusele vastamata, ignoreeritakse venelasi kus võimalik. 1979. aasta rahvaloendusel teatas ainult 24% eestlasi, et nad oskavad vene keelt. Viis aastat varem oli see protsent olnud tublisti kõrgem.

Vene poolelt reageeritakse vastupanule üsna toorelt. Üks Moskva kultuuri-bosse märkis hiljuti ajakirjanduses eestlaste vähest huvi vene keele vastu ja nimetas eesti keelt tulevikuta, surnud keeleks, mille jaoks ei tuleks kulutada trükipaberit. Ei tuleks anda välja raamatuid ega perioodikat eesti keeles. Õppigu ära vene keel!

Venestamise surve on praegu samal astmel, nagu oli tsaaride venestamise ajal. Surve näitab tõusutendentsi. See kõik toimub n.n. „rahvaste sõpruse" ja „rahvuslike kultuuride austamise" pettesildi taga.

Ka välis-eestlaste jaoks on vene kommunismil oma plaan. Välis-eestlastel tuleb nii kiiresti ümber rahvustuda kui võimalik. Nad ei saa eestlastele välismail ümber-rahvustumiseks survet avaldada, sellepärast nad „aitavad" meil lahkesti seda korraldada. Välis-eestlastele mõeldud ajaleht „Kodumaa" ilmub juba teist aastat koos ingliskeelse lisalehega. Nõukogude Eesti lasteraamatute ingliskeelsete väljaannete jaoks on oma skeem.

Selle „sõbraliku abi" taga on kindel teadmine, et ümber-rahvustunud eestlased kaotavad huvi Eesti taasvabastamise taotlusteks, et nad muutuvad Eestit okupeeriva kommunismi suhtes passiivseks (kui mitte sõbralikuks?) ja on oma hoiakus Tallinnast (Moskvast) juhitavad. Kaugem siht on muuta kommunismivastane eestlaskond nõukogude „viiendaks kolonniks" välismail.

Vene kommunism ei pruugi palju vaeva näha eestlaste ümber-rahvustumise korraldamisega sest seda korraldavad eestlased ise. Rahvuslik loidus, keeleline lodevus ja minnalaskmine on kaudne abi kommunismile välis-eestlaste probleemi lahendamisel.

Teie kõik oskate eesti keelt — paljud teist perfektselt. Kasutage iga võimalust seda keelt rääkida nende noortega, keda te juhite ja õpetate — ka siis kui see toimub väljaspool skautlemise raame. Kasutage eesti keelt alati omavahel ja eesti seltskonnas. Mida rohkem te seda räägite, seda paremaks saab teie keel. Astuge otsustavalt vastu nendele „pusheritele", kes mõnitamise, naeruvääristamise või isegi füüsilise survega (seda on juhtunud!) püüavad teid takistada eesti keelt rääkimast. Meil on üksikuid noori, kes omapäratsemise tahtest (ignoreerime õpetajaid ja noortejuhte!) või oma puuduliku keeleoskuse tõttu eesti kooli vahetunnid muudavad ingliskeelseks, laagrites ja matkadel üritavad populaarsed olla inglise keelt kõneledes jne.

Me peame selgesti teadma, et see talitusviis — ükskõik kui süütu — toimub vene kommunismi huvides. See töötab Eesti huvide vastu nii siin kui kodumaal.

Ma oleksin õnnelik, kui teil oleks julgust lastevanemaid, kes noori koondusele tuues nendega kõnelevad inglise keelt, korrale kutsuda viisaka märkusega: „Meie kasvatuse sihiks on eesti keel ja meel — palun kasutage seda ka oma kodus. Teil ei ole mõtet oma last siia tuua, kui te töötate meie sihtide vastu." Niisugune viisakas märkus võib saada ühe eesti perekonna uuesti-sünniks või viib meilt ära ühe tööd segava umbkeelse poisi või tüdruku. Korrigeerige oma vanemaid, kui nad teiega räägivad inglise keelt või pudru-eestikeelt. Ärge unustage tõotust! Ärge unustage, et te olete juhid — eesti noorte juhid.

Kanada Kaitsejõud paraadivormides Relvarahu-Päeva paraadil. Mehed kannavad rohelisi vorme kuldnööpidega. Paistavad kõik olema kapralid. Ohvitser esireas on varrukatriipude järgi kapten.

Kanada kaitsejõududest

Kokkuvõte Kaitseministeeriumi trükisest „Defence 85"

Kanada kaitsejõud paistavad arvuliselt olevat veelgi rohkem kokku kuivanud kui Trudeau valitsuse ajal, hoolimata sellest et konservatiivid lubasid asja parandada.

Kuigi trükises mees- (ja nais)-konna üldarvu ei anta, saab eriüksuste ja komandode kokku liitmisel 55.937 isikut, nendest 7400 naised — seega üle kümne protsendi. Võibolla on kuskil veel mõned komandod, mille arvu ei ole tsiteeritud — aga palju üle kuuekümne tuhande ei paista neid ulatuvat. Samal ajal on Kanadal veel umbes 18.000 aktiiv-reservväelast, kes vahete-vahel õppustel käivad ja mõnikord ka ühistest suvemanöövritest osa võtavad. On ka umbes 60.000 nõndanimetatud kadetti, kes on noorukid 12—19 eluaastani ja kes ilma palgata teenivad, käies harilikult koos kord nädalas ja võttes osa mõningaist suvelaagreist — näiteks oli aastal 1985 suvelaagreis 22.000 noorukit — nii poissi kui tüdrukut. Seal tehakse neile täielikku sõjaväelist „mahvi" ja nad võtavad osa nii maastikuõppustest, laskeharjutustest kui ka mereväe-väljaõppest. Isegi purilendureid treenitakse seal. Ja vahete-vahel saadetakse kadettidegrupid nii Suur-Britanniasse kui ka teistele NATO maadele vahetusprogrammi alusel.

Aastal 1985 võttis suvisest Youth Training Employment Programm'ist osa 3400 noort kanadalast; see programm on nüüd juba kolmandat aastat käigus ja selle alusel värvatakse 17—25-aastased noorukid „täiendusreservi", kust neid siis suvistele kolmekuistele õppustele saadetakse.

Pärast noorsõduri väljaõpet võivad nad aastaks ajaks tegevarmeesse jääda ja neid „treenitakse" kolmekümne viiel erialal, oma valiku järgi. Hiljem võivad nad otsustada, kas nad tahavad kaitsejõudude teenistusse edasi jääda või soovivad erru minna. Paljudele noortele on selline programm väga kasulik odavalt elukutse õppimisel — Kanada Kaitsejõud õpetavad neid välja isegi kompjuuteritehnikuteks või veoauto-juhtideks. Peale selle on veel olemas „Summer Employment Program" — mille alusel värvatakse vanemaid keskkooliõpilasi ja ka tudengeid „suvesõdureiks" — neile antakse väljaõpe ja hiljem kasutatakse neid kadetiinstruktoreina.

Kanada Kaitseministeeriumi teenistuses on ka umbes 35.000 tsiviilisikut, kes väga tihti sõjaväeüksuste juures kantseleijõududena ja spetsialistidena töötavad.

Näiteks teenib Kanada Kaitsejõudude „Liikuvas Komandos" (Mobile Command) 17.883 regulaarväelast; 17.445 aktiivteenistuse tagavaraväelast ja 5959 tsivilisti. See „Liikuv Komando" koosneb Calgary's asuvast 1. Kanada Brigaadigrupist, mille pataljonid asuvad Lääne-Kanadas ja 5. Kanada Birgaadi-grupist (5-e Groupe-brigade du Canada), mille perkorter asub Valcartier'is, Quebec'is. Sinna komandosse kuulub veel Eriüksus (Special Service Force) mis asub Petawawas ja osalt ka Londonis, Ontarios. Petawawa üksus koosneb kolme-pataljonilisest langevarjurite rügemendist (Airborne), mille üks pataljon on puht-prantsuskeelne ja kaks ülejäänud segakeelsed. Valcartier'i brigaad, mille põhiüksuseks on Kuninglik 22. Rügement, on puht-prantsuskeelne, kuna selle brigaadi osad, mis asuvad ka Gagetown'is, New Brunswick'i provintsis, on enam-vähem ingliskeelt rääkivad.

Meie läheduses asuv „Canadian Forces Base Borden", kus koolitatakse välja mitut laadi eriüksusi ja spetsialiste, on nominaalselt kaksik-keelne, kuid tegelikult kuuled kõikjal söögisaalides ainult prantsuse keelt.

Millegi pärast paistab prantsuskeelt-rääkivad Quebec'i provintsi noormehi rohkem kaitsejõududesse astuvat kui ingliskeelsete provintside noorukeid. Seda näitab ka reservväelaste ja kadettide üldarv, kui neid provintside järgi vaadeldakse.

Kuigi Kanada Kaitsejõud juba kuuekümnendatest aastatest alates on „ühendatud", see tähendab, et neil puudub maa-, õhu- ja merevägi, mida nüüd ainult „elementideks" nimetatakse (Land-air- and sea-element), ja nad kõik ühetaolist rohelist (rifle green) vormi kannavad, on praegune valitsus otsustanud väeliigid teataval määral uuesti lahutada.

Seega alates käesoleva aasta lõpust kannavad Kanada Kaitsejõudude liikmed uusi vorme. Ümberriietumine . . . tahetakse 1990-ndaks aastaks lõpetada.

Maajõud kannavad oma rohelisi metsavahi-vorme edasi, kuid ohvitseridel lubatakse jälle õlakuid kanda. Samuti on suvevormid heledama, pruunika (tan) tooniga.

Õhujõud kannavad edasi praeguse lõikega vorme, kuid värv muutub taeva-siniseks. Merejõud kannavad talvel musti, kaherealisi kuubi ja sinna juurde kuuluvaid madrusepükse. Suveks riietatakse nad jälle valgesse ja ohvitserid saavad tagasi oma kõrge kraega „suvepintsakud", mille juurde nad tohivad õlakuid kanda — umbes nagu USA merejõududes. Ning kadetid on juba oma uued vormid kätte saanud — need ei ole enam vanad maaväelaste riided, vaid tumerohelised, punaste tunnustega pluusid ja püksid. Kõikidel jäävad aukraaditunnused samaks, ainult et mereväelastel ei pruugi enam barette kanda ja ka lennuväelased kannavad bareti asemel kiilmütse (mida nad ka kõige kibedama „ühenduspoliitika" ajal nagunii tegid).

Samuti võivad nüüd mereväelased, muidugi oma kapteni loal nagu sünnis, jälle habemeid kasvatada. Maaväelased peavad aga ainult „kenasti trimmitud" vurrudega rahule jääma — ainult pioneerid (sapöörid) võivad maaväes habemeid kasvatada — kui see neil kasvab.

(Järgneb)

majanduslikke päevaprobleeme

Aarded ja pruugitud esemed

Olge oksjonitel ettevaatlik

Ontario Tarbijate ja Kaubandussuhete Ministeerium (Ontario Ministry of Consumer and Commercial Relations) juhib oma bülletäänis tarbijate tähelepanu erilisele ettevaatlikkusele ostude puhul oksjonitelt või n.n. „kirbuturgudelt" (flea markets). Viimast mäletatavasti kodumaal nimetati „täituruks".

Kui vana söögilaua ostmine oksjonil näib olevat suurepäraseks tehinguks, võib lähemal kontrollimisel selguda, et see oli mahavisatud raha, kuna laua puumaterjal on läbi puretud koide poolt. Samuti on kerge eksida, kui just ei olda asjatundja, et antiikeseme asemel on ostetud selle hinda mitte vääriv imitatsioon. Pettumusi võib valmistada ka see, et kullana ostetud ese ei ole tegelikult kullast.

Oksjonipidajad ja pruugitud esemete müüjad on väga harva nõus pakutud või müüdud eset tagasi ostma.

„Kirbuturgudel" ja näitemüükidel ehk basaaridel on tavaliselt võimalus ostetavat enne lähemalt kontrollida. Pruugitud tööriista ostmisel tuleb proovida, kas see tegelikult töötab.

Pruugitud esemete kaupluses võib ostja vaevalt „avastada" antiikeseme, sest nendega kauplejad tavaliselt teavad paremini, mis on väärtuslik antiik. Selle asemel teie võite küll osta „antiikse tooli" kõrge hinnaga, mis tegelikult ei ole aga antiigina tunnustatud.

Aastate jooksul on oksjonid saavutanud suurema populaarsuse, kuid tarbijad võivad seal teha üsna kalleid vigu. Näiteks jõuavad nad tihti oksjonile liiga hilja.

Harilikult väljapakkujad võimaldavad ostjail enne oksjoni algust pakutavate esemetega tutvuneda. Seda aega tuleb kasutada, et soovitud eset lähemalt vaadelda võimalike puuduste avastamiseks. Samuti on soovitav kirjutada endale nimekiri ja nende esemete numbrid, mida kavatsetakse enampakkumisel ära osta. See nimekiri peaks iga eseme kohta määritlema ka hinna, mida teie olete nõus pakkuma. Koostatud nimekiri ja omapoolne hinna-tase aitavad vältida impulsiivset ja pakkumise-õhinalist hasarti.

Ostjad, kes saabuvad oksjonile oskjoni ajal, maksavad tihti rohkem kui asja tegelik väärtus. Ühtlasi on soovitav, et oksjonil mitte kaasa pakkuda, kui enampakkumisel olevat eset ei kavatseta osta, sest asjade müügi-seaduse järgi loetakse pakkumist suuliseks lepinguks. Kui oksjoni pidaja nendib, et pakkumine on lõpetatud, siis kõige kõrgema hinna pakkuja on kohustatud pakutud eseme ostma tema poolt pakutud hinnaga.

Kui pruugitud pakutavad esemed on suurema väärtusega, nagu autod, mootorrattad, mootorpaadid jne., siis tuleb pakkujailt taotleda „kinnitatud uurimust" („certified search"), et pakutava eseme vastu ei ole mingit pandiõigust (no liens), kuna need võivad olla antud laenu kindlustuseks (collateral for loans). Kui võlg ei ole enne müügile andmist tasutud, siis on garanteerijal õigus selle tagasi saamiseks, vaatamata, et see on müüdud kolmandale isikule.

Ostja võib kohtu kaudu nõuda müüjalt oma rahat tagasi, kuid see on aga küllalt tülikas toiming pärast ettevaatamatut pakkumist.

Lisa-kindlustusena on soovitav, et lubadused ja garantiid oleksid kirjalikud ja kinnitatud müüja allkirjaga. Kui müüja poolt antud lubadused või garantiid ei ole kasutatavad, siis kirjaliku tõendi puhul on palju kergem kohtule oma nõudmist esitada.

Est

Ilmar Heinsoo ja teenistuja Marta Kivik kindlustusettevõtte büroos. Foto: H. Oja

Võlgade sissenõudjaist

Ontario tarbijate ja kaubandussuhete ministeeriumi (Ministry of Consumer and Commercial Relations) teenindusosakonna poolt ajakirjandusele saadetud trükis juhib võlgnike tähelepanu nende õigustele ja kohustustele võlgade tasumisel sissenõudjate (debt collectors) kaudu.

Ontarios tegutsevad võlgade sissenõudjad peavad olema registreeritud eelpool mainitud ministeeriumis ja peavad alluma üldkehtivatele reeglitele ja eetikale. Neile on esitatud vastavad juhtnöörid ja nendega tutvunemisel võib ka võlgnik otsustada, kas teda on koheldud ebaõiglaselt.

Võlgnikul ei ole mingit põhjust tunda end hirmutatuna sissenõudja poolt. Kui sissenõudja on võtnud ühenduse võlgnikuga, kuid viimasel pole võimalik koheselt võlga tasuda, siis tuleks võlgnikul viivitamata võtta ühendus kirjalikult võlausaldajaga. Kirjas peaks olema selgitatud võlgniku majanduslik olukord, põhjus täies summas tasumise võimaluste puudumise kohta ja ettepanek võla tasumise plaaniks.

Sellise ettepaneku tegemisel peab oldama aga täiesti realistlik, s.o. ei tohiks teha ettepanekut ja plaani juba teadlikult, et selle plaani täitmiseks puuduvad väljavaated ning see on tehtud vaid selleks, et ajutiselt saada lahti sissenõudjast.

Võlgnik halvendab oma olukorda kui ta väldib sissenõudjaga kontakte, jätab täitmata kokkulepitud osamaksude tasumise või kirjutab välja ilma katteta tshekke. Tuleb olla aus algusest peale ja kõik ettevõetud sammud peaksid olema kirjalikud.

Kui võlgnik kord on juba seatud ühendusse sissenõudja asutisega, siis sekelduste vältimiseks, kõik osamaksud ja kirjavahetus peaks toimuma selle asutise kaudu.

Kutseeetika nõuete kohaselt sissenõudja ettevõte peab võlgnikule teatama kirjalikult, et võlg on neile edasi antud sissenõudmiseks.

Enne kohtuliku menetluse alustamist peab sissenõudja sellest teatama võlgnikule ja tal peab olema ka selleks sammuks võlausaldaja kirjalik nõusolek.

Sissenõudja ei tohi teha korduvaid isiklikke või telefonilisi kontakte võlgnikuga, mis oma iseloomult võiksid olla viimast või tema perekonda ründavad.

Sissenõudmised pühapäevadel, pühadel või ükskõik mis päeval enne kella seitset hommikul ja pärast kella üheksat õhtul ei ole lubatud.

Sissenõudja ei tohi anda vale- või eksiteele viivat informatsiooni, mis võiks kahjustada võlgnikku või tema perekonda.

Sissenõudja peab selgitama võlgniku isiku, kui sissenõutav keeldub tasumast põhjusel, et tema ei ole tegelik võlgnik.

Kui keegi leiab, et sissenõudja on rikkunud kutseeetika eeskirju, siis tuleb saata kirjalik kaebus ministeeriumile ja ärakiri sellest tuleks saata ka sissenõudmist teostavale asutisele.

Est

Naftamaardlate päritolust

Seni on alati arvatud, et petrooleum on tekkinud taime- ja loomajäänustest, mis suure surve all, kaetud liiva ja saviga, on toorõliks muutunud. Kuid praegu tehakse Rootsis puurimisteste, mis peavad tõendama vastupidist — nafta on tekkinud koos maakeraga maailmaruumis igal pool eksisteerivaist süsivesinikumolekulidest. Dr. Gold Cornell'i ülikoolist väidab, et loomade ja taimede teooria tekkis umbes sada aastat tagasi, kuid on nüüd aegunud. Tema arvates on süsivesiniku osakesed toodud maakerale meteoriitide poolt, kui nad juba maakera vormimisel siin ei olnud.

Seda peavad Rootsi puurimised nüüd tõendama, sest puuriauk läheb läbi graniidi nõndanimetatud Siljani Rõnga piirkonnas, kuhu kunagi olevat hiigelsuur meeteor alla langenud. Sealt olevatki leitud juba mitmeid toorõli-jälgi ja ka maagaasi. Kui teooria õigeks osutub, siis peaksid puurijad umbes 4500 meetri sügavuses toorõlimaardlat tabama. Nad arvavad nii sügavale jõudvat oktoobris või novembris.

ÜKSIK NAINE

energiline, haritud, paljude huvidega, soovib leida meeskaaslast — sõpra vestluseks, ühiseks tegevuseks, hinge rõõmuks. Vanus 60-ndates aastates. Kirjad märgusõna all „Hella" saata Toronto Eesti Majja, 958 Broadview Ave. Toronto M4K 2R6.

Heategevusest

Hoiduge toetamast pettureid

Ei ole harulduseks, et uksekella helina peale teie ukse avamisel kohtate ukse taga noort, kes pakub müüa shokolaadi, lilli või midagi muud ja kes jätab mulje, et selle müügi kasum on mõeldud heategevaks otstarbeks.

Need majast majja või korterimajades uksest ukseni liikuvad äritsejad, kes peamiselt on noored, ei esinda tihti aga heategevuslikke organisatsioone, vaid selle taga on isiklikku kasu taotlevad ettevõtjad.

Enne ostu ja heategevaks otstarbeks raha annetamist, tuleb pakkujat lähemalt küsitleda, et mis nimelist organisatsiooni ta esindab.

Müükide organiseerijad, kes teadlikult tahavad jätta muljet, et tegemist on heategeva organisatsiooniga, on siiski ajajooksul pidanud nende heaks töötavaid noori hoiatama: Ei tohi öelda, et nad tegutsevad mõne heategeva organisatsiooni nimel! Selle asemel müügi moodus ja nimi on valitud väga läheldasena mõnele heategevale organisatsioonile, sest nad teavad, et otsese vale puhul neid võidakse võtta kohtulikule vastutusele.

Kuna seaduslikult tunnustatud heategevad organisatsioonid tihti annetuste hankimiseks kasutavad shokolaadi või muu magusa müüki, siis inimesed tihti ostavad võltskogujailt ilma küsimata, milleks seda sissetulekut kasutatakse.

Et eraldada õigeid heategevate organisatsioonide ülesandeil tegutsevaid teistest, on vajalik, et küsitlemine peaks olema üsna üksikasjaline ja ei peaks lepitama pealiskaudse ja kõrvalpõikleva vastusega.

Siiski on juhuseid, kus nende müükide organiseerijad kindlaksmääratud protsendi alusel on leppinud kokku legitiimse heategeva organisatsiooniga nende nime kasutamiseks. Siin jääks vaid küsida — kui suur protsent puhaskasust on nähtud ette heategevaks otstarbeks. Tihti see on vaid väga väike osa.

Isiklikku kasu taotlevate ettevõtjate algatused ei piirdu ainult noorte kasutamisega, vaid alati leitakse uusi ideid ja viise pettepildi loomiseks, et tegemist on annetuste kogumiseks heategevaks otstarbeks.

Isiku soov annetuse tegemiseks heategevaks otstarbeks on paremini ja eksimatult täidetud kui annetusi teha üldtuntud heategevatele organisatsioonidele.

Hiljuti on Ontarios päevavalgele ilmunud kasu taotlev grupp, kes müüs tooteid ühenduses võitlusega joobnud olekus autojuhtimise vastu. Paljud ostsid neid tooteid usus, et nad sellega toetasid heategevust. Tegelikult müüjad abistasid ainult ise endid.

Est

Skaudi- ja gaidi

Aruanne möödunud t

Igal sügisel uue tegev Eesti Skautide Malev Ka ja seada sihte tulevikuks.

Kuni möödunud aastani te seda kahel päeval. Aastaid tag si kui noorteorganisatsiooni üksused asusid mitmes Onta keskuses ja isegi väljaspool p vintsi, liikus ka aastakoosol ühest kohast teise. Nii on ko olekuteks sõidetud Montrea Lättemäele, Seedriorule, St. C harines'i, Jõekäärule. Viimas aastatel on jäädud püsima a kohana Kotkajärve juurde.

Tänavu, nagu juba eelm aastal, toimus aastakoosolek esimene osa, mida kutsuta nõupäevadeks, Kotkajärvel r del, laupäeval ja pühapäeval —14. septembrini. Teine poolepäevase kavaga viiakse bi Torontos pühapäeval, 5. toobril 1986.

Noortejuhid mõlemast m vast sõitsid pärast päevatööd kooli reede õhtul Torontost km põhjasuunas asuvatele su tele laagriväljakutele, kus kö vad püsihooned võimalda mugavaid kokkutulekuvõima igal aastaajal.

Koosolekud algasid reede lisõhtul ja kestsid mõnel ju kesköönì. Need olid mõel eriala juhtidele, kes tegele poiste ja tüdrukutega erinev vanuseastmetes. Gaidide ük tes jagunevad tüdrukud hella teks, gaidideks ja vanemg deks. Skautide üksustes on vanuseastet: hundud, skau vendurid ja vanemskaudid. gil neil gruppidel on oma programm ja ka omad pro mid.

Laupäeva hommikul alu tegevust ka ühisköök pr. Loo juhtimisel, mis toitlu noortejuhtide väge kahel pä Köögis oli veel tegev gdr. Ann Pihlberg.

Nõupäevade kava oli ko tud selliselt, et malevate üh koosolekud vaheldusid üks koosolekutega.

Päev algas lipuheiskami Anton Õunapuu väljakul. võtjaskond moodustas s poolsõõri ümber lipuvarda. paremal tiival olid maleva üksuste lipud. Lühikese sõn tuga esinesid mõlemate mal juhid: skautmaleva juht skm bert Runge ja gaidmaleva ngdr. Anne-Mai Kaunis Viimane ütles, et sellest on dunud nüüd nelikümmend tat kui ta paguluses Stokl linnas astus hellakesena or satsiooni liikmeks ja on s peale teeninud eesti ga oma võimete kohaselt.

Esimesel nõupidamisel ko ti ühisürituste kalender jä seks tegevusaastaks. See ette kanuu-retke vanemska le ja -gaididele juba eel lõikusepüha pikal nädala Kuna Ontarios on suurepä looduslikud võimalused k sõiduks, siis otsustati teha kumine ka USA eesti va skautidele ja -gaididele o tuks, kui nad seda sooviva

Teistest 1986/87 tegev vas olevaist üritusist võik metada talvelaagreid, orien misvõistlust, metsajõulu laskevõistlusi, hundude, sk ja gaidide salgavõistlusi, mängu, jüripäeva paraadi. loetletud üritused on korra malevate poolt. Peale selle raldavad üksused mitmesu kokkutulekuid, aktsioone, laagreid jne.

me

Marta Kivik kindlustusette-
Foto: H. Oja

tureid

uksekella helina peale teie aga noort, kes pakub müüa uud ja kes jätab mulje, et ud heategevaks otstarbeks.

küsitlemine peaks olema üsna iksikasjaline ja ei peaks lepitana pealiskaudse ja kõrvalpõikeva vastusega.

Siiski on juhuseid, kus nende müükide organiseerijad kindlaksnääratud protsendi alusel on eppinud kokku legitiimse heateeva organisatsiooniga nende nite kasutamiseks. Siin jääks vaid küsida — kui suur protsent puaskasust on nähtud ette heateevaks otstarbeks. Tihti see on vaid väga väike osa.

Isiklikku kasu taotlevate ettevõtjate algatused ei piirdu ainult noorte kasutamisega, vaid alati eitakse uusi ideid ja viise pettepildi loomiseks, et tegemist on annetuste kogumiseks heategevaks otstarbeks.

Isiku soov annetuse tegemiseks heategevaks otstarbeks on paremini ja eksimatult täidetud kui annetusi teha üldtuntud heategevatele organisatsioonidele.

Hiljuti on Ontarios päevavalgele ilmunud kasu taotlev grupp, kes müüs tooteid ühenduses võitlusega joobnud olekus autojuhtimise vastu. Paljud ostsid neid tooteid usus, et nad sellega toetasid heategevust. Tegelikult müüjad abistasid ainult ise end.

Est

Skaudi- ja gaidimalevate tegevusest

Aruanne möödunud tegevuse ja tulevikuplaanide kohta

Igal sügisel uue tegevusaasta algul astub kokku Eesti Gaidide Malev Kanadas ja Eesti Skautide Malev Kanadas noorteparlament, et vaadata tagasi möödunud aastale ja seada sihte tulevikuks. Seda kokkutulekut nimetatakse aastakoosolekuks.

Kuni möödunud aastani tehti seda kahel päeval. Aastaid tagasi kui noorteorganisatsioonide üksused asusid mitmes Ontario keskuses ja isegi väljaspool provintsi, liikus ka aastakoosolek ühest kohast teise. Nii on koosolekuteks sõidetud Montreali, Lättemäele, Seedriorule, St. Catharines'i, Jõekäärule. Viimastel aastatel on jäädud püsima asukohana Kotkajärve juurde.

Tänavu, nagu juba eelmisel aastal, toimus aastakoosolekute esimene osa, mida kutsutakse nõupäevadeks, Kotkajärvel reedel, laupäeval ja pühapäeval 12.—14. septembrini. Teine osa poolepäevase kavaga viiakse läbi Torontos pühapäeval, 5. oktoobril 1986.

Noortejuhid mõlemast malevast sõitsid pärast päevatööd või kooli reede õhtul Torontost 200 km põhjasuunas asuvatele suvistele laagriväljakutele, kus köetavad püsihooned võimaldavad mugavaid kokkutulekuvõimalusi igal aastaajal.

Koosolekud algasid reede hilisõhtul ja kestsid mõnel juhul kesköönì. Need olid mõeldud eriala juhtidele, kes tegelevad poiste ja tüdrukutega erinevates vanuseastmetes. Gaidide üksustes jagunevad tüdrukud hellakesteks, gaidideks ja vanemgaidideks. Skautide üksustes on neli vanuseastet: hundud, skaudid, vendurid ja vanemskaudid. Kõigil neil gruppidel on oma tööprogramm ja ka omad probleemid.

Laupäeva hommikul alustas tegevust ka ühisköök pr. Eda Loo juhtimisel, mis toitlustas noortejuhtide väge kahel päeval. Köögis oli veel tegev gdr. Irje-Ann Pihlberg.

Nõupäevade kava oli koostatud selliselt, et malevate ühised koosolekud vaheldusid üksuste koosolekutega.

Päev algas lipuheiskamisega Anton Õunapuu väljakul. Osavõtjaskond moodustas suure poolsõõri ümber lipuvarda. Rivi paremal tiival olid malevate ja üksuste lipud. Lühikese sõnavõtuga esinesid mõlemate malevate juhid: skautmaleva juht skm. Egbert Runge ja gaidmaleva juht ngdr. Anne-Mai Kaunismaa. Viimane ütles, et sellest on möödunud nüüd nelikümmend aastat kui ta paguluses Stokholmi linnas astus hellakesena organisatsiooni liikmeks ja on sellest peale teeninud eesti gaidlust oma võimete kohaselt.

Esimesel nõupidamisel koostati ühisürituste kalender järgmiseks tegevusaastaks. See näeb ette kanuu-retke vanemskautidele ja -gaididele juba eeloleval lõikusepüha pikal nädalalõpul. Kuna Ontarios on suurepärased looduslikud võimalused kanuusõiduks, siis otsustati teha pakkumine ka USA eesti vanemskautidele ja -gaididele osavõtuks, kui nad seda soovivad.

Teistest 1986/87 tegevuskavas olevaist üritusist võiks nimetada talvelaagreid, orienteerumisvõistlust, metsajõulupuud, laskevõistlusi, hundude, skautide ja gaidide salgavõistlusi, linnamängu, jüripäeva paraadi. Eelloetletud üritused on korraldatud malevate poolt. Peale selle korraldavad üksused mitmesuguseid kokkutulekuid, aktsioone, suvelaagreid jne.

Spordivõistlused Jõekääru staadionil, mis mõnel aastal on toimunud malevate spordipäeva nime all, otsustati jätta pidamata. Gaidmaleva liikmete osavõtt on neist võistlusist alati olnud väike. Skaudid leidsid, et aja ja võimaluste puudusel ei ole koonduste kavas sporti. Ei ole mõtet korraldada võistlusi kui puudub eeltreening. Pealegi korraldatakse Jõekäärul suveti spordilaager, millest ka noorteorganisatsioonide liikmed võivad osa võtta.

Samal nõupidamisel arutati veel osavõttu maailmalaagrist „Lõunarist", mis toimub Austraalias 6. kuni 12. jaanuarini 1989 ühenduses ESTO '88-ga. Konstateeriti, et on olemas tõsine huvi laagrist osavõtuks, vaatamata suurele kaugusele ja rahakulule. Eriti kehtib see töötava juhtkonna koht, kelledel kergem saada puhkusi talveperioodil, kuna õpilased on seotud koolitööga. Kuid ka siin on võimalusi, olenedes üksikute koolide eksamite programmist.

Sõidu finantseerimise küsimusi sellel koosolekul ei arutatud. Need tulevad hiljem lahendamisele. Tõenäolised võimalused on noorte eneste poolt teenitud ja kogutud raha, üksuste ja malevate toetused ja eelkõige perekonna omad resurssid.

Ühiskoosolekule järgnesid üksuste nõupidamised taredes. Teatavasti on Kotkajärvel neli hoonet või hoonete kompleksi, mis kuuluvad Toronto neljale üksusele: skautüksus „Lembitu Malev", Kalevi lipkond, gaidide „Põhjala Tütred" ja „Rajaleidjad" lipkonnad.

Peale lõunasööki ja pildistamist toimus referaatkoosolek. Referaat, mille esitas ngdr. Tiia Kütt, käsitas eesti keele tähtsust skautlikes organisatsioones. Andmed referaadiks olid saadud kauaaegselt eesti keele õpetajalt ngdr. Helgi Nippak'ult.

Ühenduses referaadiga võttis pikemalt sõna skm. Heino Jõe. Ta ütles, et eesti keele säilitamise probleem ei ole ainult meil siin, vaid ka kodumaal. Surve vene keele õppimiseks ja kasutamiseks igapäevases elus lämmatab meie emakeele. Ta tõi näite, kus eesti üliõpilased Tartu ülikoolis peavad oma teaduslikud tööd kirjutama ainult vene keeles ja see kehtib uskumatult ka nende tööde kohta, mis käsitavad eesti keelt! Kodumaal ollakse nähtavasti huvitatud ka sellest, et meie kaotame siin eesti keele, sest nad saadavad meile ingliskeelseid lasteraamatuid. Meie kohus on töötada selleks, et eesti keel püsiks.

Õhtutundidel toimusid arutlused gruppides, kus teemadeks olid maailmalaager Austraalias 1989 ja samal mandril aasta varem toimuv skautide ülemaailmne jamboree, millest ka skautide malev soovib ühe salgaga osa võtta. Kuna mõlemad üritused on seotud suurte kuludega ja toimuvad Austraalias aastase vahega, siis tekkis küsimus: Kumb on tähtsam kui majanduslikul põhjusel mõlemast osavõtta ei saa, kas minna eesti maailmlaagrisse või rahvusvahelisele jamboreele oma rahvast esindama. Päris selgeks see küsimus ei saanudki. Loodetakse mõlemast osa võtta.

Ngdr. Ingrid Kütt ja nskm. Andres Loorits olid osa võtnud möödunud suvel Saksamaal toimunud eesti gaidi- ja skaudijuhtide õppepäevadest. Mõlemad rääkisid oma muljetest ja kohtamisest teiste eesti noortega viiest riigist.

Laupäeva hilisõhtul näidati peamajas valguspilte USA Järvemetsa juubelilaagrist, millest meie esindusüksused võtsid osa.

Pühapäevahommikusel lipuheiskamisel pidas palvuse gdr. Ene Runge. Järgnesid uued üksuste koosolekud. Pärast lõunasööki koguneti viimast korda peamajja, kus täideti ankeet, milles sooviti hinnangut nõupäevadele, et seda tulevikus paremaks muuta.

Lipulangetamine Eesti hümni palvesalmi saatel Anton Õunapuu väljakul ja sõprusring lõpetas malevate juhtide tänusõnadega hea aastakoosoleku eest, kolmapäevase noortejuhtide kokkutuleku sügisvärvides, kuid viludal Kotkajärvel.

Lühidalt üksuste nõupidamistelt.

Gaidlipkond „Põhjala Tütred": Juht ngdr. Margot Nortmaa. Laager toimub 28. juun.—4. juulini 1987. Töökavas moenäitus, külaskäik „Ehatarre", Austraalia maailmalaagrisse minejaid 15—20. Koondused igal laupäeval. Hellakesed Eesti Majas kell 9.30, gaidid Vana-Andrese kirikus kell 10.00 hommikul.

Gaidlipkond „Rajaleidjad": Juht ngdr. Ingrid Kütt. Suvelaager viimane nädal augustikuus 1987. Töökavas jõulukaartide ja pirukate müük, kokaraamatu väljaandmine. Koondused toimuvad Peetri kiriku ruumes laupäeviti kell 9.30 hommikul.

Skautlipkond „Kalev": Juht nskm. Margus Tae. Suvelaager toimub 15.—22. augustini 1987. Talilaagrid 17. ja 18. jaan. ja 7. ja 8. märtsil 1987. Vendurite tegevus lõpetatakse selleks aastaks. Koondused toimuvad (hundud ja skaudid) Eesti Majas laupäeva hommikul kell 9.30.

Skautüksus „Lembitu Malev": Juht skm. Harold Kivi. Suvelaager toimub 4.—12. juulini 1987. Talvelaagrid 10. ja 11. jaan. ja 14. ja 15. veebr. 1987. Töökavas ühe salga saatmine skautide maailmajamboreele. Koondused laupäeva hommikuti Peetri kirikus: hundud ja vendurid kell 10.00, skaudid kell 11.00.

Eeltoodud üksuste töökavadest on võetud kõige tähtsam punkt või punktid. Piiratud ajaleheruum ei võimalda kirjeldada gaid- ja skautüksuste kõike tegevust eesti noortele. Koonduste ja laagrite ajad on antud selleks, et perekondadel oleks võimalik koostada oma isiklikke plaane.

E. A.

Aidake kaasa „VABA EESTLASE" levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Gaidi- ja skaudijuhtide nõupäevadest osavõtjad 13./14. septembril Kotkajärvel, kus esimesed vahtrad juba näitavad sügise punast ja kulda. Foto: Ervin Aleve

Nõupäevade avamisel vasakult Gaidide Maleva juht gdr. Anne-Mai Kaunismaa ja Skautide Maleva juht skm. Egbert Runge. Lipurivis Lembitu, Põhjala Tütarde, skautmaleva, Rajaleidjate ja gaidmaleva lipud — viimane leinalooris auvanem gdr. Liis Juske mälestuseks. Foto: Ervin Aleve

SPORT

Krista Kadai tõusev täht kergejõustikus

P.-Am. Balti 1986. a. kergejõustiku võistlustel 13./14. sept. Läti staadionil tihedas konkurentsis ligi 70-e sportlase osavõtul olid eesti noorte saavutused järgmised:

Krista Kadai (16 a.) uus Balti rekord kettaheites 35.40 m ja 1. koht kuulitõukes 9.78 m (ta isiklik rekord on 10.66 m). **John Kadai** (18 a.). 2. koht kettas ja 4. kuulis.

Krista tuli möödunud suvel Kanada Mängudel Ontario-noorte meistriks odaheites, tulemus 38.86 m. Tuli 2.-ks kettas 34.50 m ja 2-ks naiste vasaraheites.

John ja Krista Kadai on Tõnu lapsed, treenivad Oakville klubis ja on huvitatud järgmisest Vaba Olümpiaadist, Lakewoodi võistlustest ja Austraalia Esto võistlustest. Nende treener, kes treenib ka leedu ja läti noori, oli Balti võistlustel.

Balti kergejõustiku-võistlused 13. sept. Läti staadionil. Vasakult ees: Kristi Laar, Lia Kaljurand, Mart Kaljurand, taga: Risto Leivat, Krista Kadai, John Kadai, Mai Kreem.

Risto Leivat (14 a.) saavutas 2-sed kohad 400 m, 200 m ja 800 m jooksudes.

Kirsti Laar (9 a.) võitis 100 m jooksu ja tuli 2-ks 60 m-is.

Mart Kaljurand (9 a.) sai kaks esikohta jooksudes, 60 m. ja 100 m.

Lia Kaljurand (6 a.) kõige nooremate hulgas võitis 60 m jooksus.

Masterite klassis tegi kaasa kuulis ja kettas **M. Kreem.**

Noorimad võistlejad olid 3—4 aastased ja vanim lätlane A. Ticmanis (81 a.) Ilm oli soodne, kuid puudusid eeldused, mis olemas Jõekäärul. Publikut oli keskmiselt.

Läti ja Leedu sportlaste hulgas olid mitmed oma ala tipud Ontario ja USA klubidest. Kuna Balti rekordid on üsna kõrged, olid Krista Kadai saavutised silmapaistvad. Ta ei võistelnud odaheites, kus kindel Balti rekord oleks saavutatud.

Loodetavasti hakkab eesti kergejõustik uuesti hoogu võtma, milleks abi andis Jõekääru Sportlaager. Auhinnad olid lindid ja trofeed.

EELTEADE: P.-Am. Balti Ujumisvõistlused 22. novvembril Torontos, Pape Rec. Centres, kuhu on oodata eestlasi ka USA'st.

M. K.

Toeta allkirja andmisega vaatleja staatuse nõudmist Eesti Vabariigile ÜRO's

Spordimärkmeid

Vibulaskmises püstitas esimese tänavuse maailmarekordi jaapanlane Takayoshi Matsuhita, kes saavutas 30 m 357 silma. Senine rekord 356 oli olnud seitse aastat ameeriklase Darrel Pace'i nimel.

☆

Lääne-Saksa kergejõustiku esindus Euroopa Meistrivõistlusteks moodustati meistrivõistluste järel. Võistlustel püstitati ainult üks L.-Saksa rekord, selle saavutas odaviskaja Beate Peters tulemusega 69.56, senine rekordiomanik (68.84) Ingrid Thyssen jäi 66.88-ga teiseks. Veel paistis silma naistest kuulitõuke olümpiavõitja Claudia Losch tänavuse neljanda parima tulemusega 20.91 maailmas, teise meistrikulla sai ta 62.36-ga kettaheites.

Meestest esileküündivam oli Ralf Lübke 44,98 400 m jooksus. Euroopas on sel aastal temast kiirem olnud (44,92) ainult inglane Philip Brown. Nimetada võib veel kolmikhüppe rekordiomanikku (17.33) Peter Bouscheni 16.80.

☆

Kergejõustiku Grand Prix'i sarja üheksandal etapil Prantsusmaa Riviera rannikul saavutati kolm tänavust maailma tippmarki, 3000 m takistusjoksus ületas senise parima tulemuse (keenialase Julius Koriri 8.15,41) koguni neli meest: William van Dijck kõigi aegade üheksanda tulemusega 8.11,52 (Belgia rekord), Julius Korir 8.12,74, Peter Koch (mõlemad Keeniast) 8.13,33 ja kanadalane Graene Fell 8.14,57.

Ühe miili jooksu võitis rumeenlanna Maricica Puica 4.18,25-ga, mis on ainult 1,5 sekundit nõrgem Mary Slaney maailmarekordist.

Vasaraheites oli esimene venelane Juri Sedõhh 84.26, teine eestlane Jüri Tamm 78.80.

Viies kuldseekli regatt Hiiumaal

Orjakul toimus „Kalevi" kalurikolhoosi „Hiiu Kalur", korraldusel 5. Kuldseekli regatt Taavi Oru mälestuseks. See on „Optimisti"-purjetajate populaarsemaid jõuproove vabariigis. Kuid ei võisteldud mitte ainult purjetamises, võisteldi ka kehalises ettevalmistuses. Kuldseekli regati kavas oli 5 purjetamissõidu kõrval veel 50 m ujumine ning 500 m krossijooks.

Senistel regatadel on hakatud harjuma saarlaste ülevõimuga, kes on tublid poisid ja hea varustus ja tõhus treeneritöö. Seekord esimese sõidu võitis tartlane Indrek Puhm, järgnesid Mihkel Märtin Tallinnast ja Vahur Jurss Tartust. Siis tulid saarlaste purjetajad Kristen Pugi, Urmas Niine ja Indrek Lepp. Järgnevatel sõitudel asus juhtima Urmas Niine ja tuli ka regati võitjaks, teine Kristen Pugi, neljas Indrek Lepp, ainult Indrek Puhm mandrimehena suutis end esinelikusse mahutada. Ka võistkondlikult võitis saarlaste meeskond.

Ontario võistkonda valitud kuus nais-jalgpallurit. Tagareas vasakult teine on Erika Seits.

Seits'i järeltulijad tublid sportlased

Endise „Estonia Jalgpalli-klubi" mängija Valdeko Seits'i kolm last on kõik silmapaistvad sportlased.

Erika Seits, kes mängib jalgpalli Scarboro naiskonnas, valiti hiljuti 70-e tüdruku hulgast Ontario jalgpalli naiskonda, eriti tihedas konkurentsis. Ta õpib praegu Kehalist Kasvatust Waterloo ülikoolis.

Ingrid Seits, kes õpib Kehalist Kasvatust Toronto ülikoolis, mängib pesapalli-naiskonnas Torontos.

Steven Seits on pidevalt mänginud hokimeeskonnas. Laste ema on austerlanna, vana-vanemad olid Jüri ja Maria Seits Saaremaalt, endised torontolased.

Näib, et meie sega-abieluliste lapsed on sageli silmatorkavad sportlased, keda peaks ka eestlaste hulka kutsuma. Ujumisspordi harrastajad on peaaegu kõik sega-abieludest, eriti on seda näha Lakewoodi Spordimängudel. Samuti kergejõustikus või muudel spordialadel. See on ajakäik, millega peab arvestama, kui üldse võistlusi korraldada.

M. K.

Tulid, olid ja põgenesid

Kui venelased hävitasid Eesti iseseisvuse

17.

Sinna jõudes nägime oja kaldal kaht saksa sõdurit. Üks neist istus saksa maastikuautos, kuulipilduja põlvedel, kuna teine lüpsis heinamaal lehma. Meid märgates pööras autos istuja kuulipilduja toru kiiresti meie suunas, kuid ei tulistanud. Kirjutasin paberile, kes me oleme ja mida me soovime ning saatsin selle saksa keelt valdava kapraliga sakslaste juurde. Sakslane luges paberit ja viipas meile käega. Läksime tema juurde. Ta võttis meilt püssid, lõi need vastu vankri ratast puruks ja heitis tükid ojja. Minu ja allohvitseri püstolid jättis aga endale mälestuseks. Kui mainisin, et meil on veelgi 8 püssi ja hulk laskemoona vooris, lõid nad käega ja lasksid meil minna.

Meist möödus suurel hulgal saksa tanke, autosid, aga keegi ei küsinud meilt, kes me oleme või kuhu me läheme. Alles tükk aega hiljem peatas meid üks sõiduauto ja välja tuli saksa ohvitser, kes küsis meie kuuluvust ja liikumise sihti. Vastasin, et oleme eestlased ja tahame neile üle anda meie vooris olevat vene sõjaväevarustust.

Ohvitser soovitas meil tagasi minna Slavkovitshasse, kus on hobuste koondamispunkt. Tegime seda ja nii saime lahti hobustest, varustusest ja vormist, mida me vihkasime.

Sellega oli siis lõppenud me sõjasõit põlatud vormiriietuses ja algas uus tegevus teises mundris ja teises suunas, millest oli varem juttu „Vaba Eestlase" joone-all.

☆

Lõpuks väljavõte 171. Laskurpolgu meditsiini alal töötaja (endine 7. Jalaväerügemendi I pataljoni med.allohv.) K. Pehap kirjutisest Petserist liikumise ja esimese lahingu kohta:

„26. juunil suundus polk Petserist rindele. Vana-Irboska kandis said allüksused ägedalt pommitada. 5. juulil nägime esimest õhulahingut, kus vaenlase lennuk alla tulistati. (Sellest lahingust on jutustus eelpool. See oli vene lennuk, mille alla tulistas saksa hävitaja).

9. juulil oli kuulda tugevat kahurimürinat. Olime Slavkovitshi piirkonnas äärmiselt raskes olukorras. Meie naabriks oli 140. Laskurpolk. Lootsime tema abile. Pihkva maanteel avati meile järsku tuli. Vaenlase mürsust said surma polgu staabiülem kapten Nazarov ja poliitjuht Jevdokimov. Kaotusi oli samuti polgu võitlejate hulgas. Samas hakkas kostma lahingukära ka vasakult Ostrov-Porhovi maanteelt. Sealt ründasid meid vaenlase tankid, ähvardades haarata polku vasakult. Meil tuli uutele positsioonidele tõmbuda. Uuel positsioonil hakkas polk aegajalt kasvama allüksuste arvel, kes olid vaenlasrõngast välja murdnud. (Ei seal keegi välja murdnud vaid olid kõrvalisi metsaradu põgenema saanud). Lahingus vaenlase suurte ja ülekaalukate jõududega kaotas polk palju oma isikukooseisust." Seda ei ütle Pehap, kui palju seal sakslaste poolele üle jooksis.

E. Bauming kirjutab pikalt piiramiserõngast ka suurtükiväe kohta: „Kannatada said ka suurtükiväepolgud ja diviisi eriüksused. Diviisi kaitseribas tulepositsioonidel asunud 614. Korpuse suurtükiväepolk kaotas juba 9. juulil vaenlase tugeva tulelöögi ja tankirünnaku tagajärjel peaaegu kõik patarei komandörid ja tulejuhtimisrühmad (paljud jooksid sakslaste poole üle või varjasid end metsades). 625. Suurtükiväepolgu, kuhu mina varem kuulusin, kuuest patareist lõi vaenlane samal päeval rivist välja kolm patareid. 626. haubitsapolgu kahest divisjonist jõudis taanduda üle Porhovi silla enne selle õhkulaskmist vaid üks divisjon. Diviisi sidepataljon kaotas taandumisel suurema osa oma isikoosseisust ja varustusest."

Need on NKVD poolt tsenseeritud andmed. Lugeja võib nüüd ette kujutada kui koledad olid need lahingud, kus mina, Torontos elav A. Nahksepp ja võib olla veel teisedki võisime lahingust ning punasest põrgust pääseda.

LÕPP

Vana-Andrese

Vana-Andrese kogu tukogu, mis esialgsel tut tatud ja mõjuka mulje. loomise hingeks ja algata mekülgsete kunsti- ja kir kiriku-nõukogu otsusel o

Teadaolevalt on see meie ronto kogudusis esimene ki le kuuluv raamatukogu. Sa laadne, ent märksa vähema-s laline, on olemas Montreali

Vana-Andrese raamatu asub kiriku keldrikorrusel, avarast noorteruumist osa võetud raamatukogule, on mondtud ja vastavalt sisust vaid kõrvalasuva noorter krobeline välissein vajab ületegemist. Lisaruumidena kavatsusel samas veel tuba a viks, noortele meelelahutus ping-pongi laua ja teiste mä dega ning edaspidi võib-olla gi puutöökoda tööriistadega vijaile isetegevuseks.

Raamatukogu remont, p de riiulite valmistamine, m veelgi lisa tehakse ja raam korrastamine on tehtud su osalt talgute korras. Kõik matud on kirikule tasuta an tud. Nii on terve oma raa kogu omal kulul siia saatnu Aafrikast A. Talpak, samu kohapealseilt veel S. Kollin Pajusti kogud ja vähemaid turi mitmeilt koguduse liik

Praegu on Vana-Andrese guduse raamatukogus 1500 det pärast II maailmasõda bas Maailmas ilmunud eesti setest teostest.

200 köidet tänapäeva raamatuist, peamiselt uust meie kirjanduse klassikuist A. H. Tammsaare, O. Lut Tuglas j.t.

150 ajakirja, „Tulim „Eesti Kirik", „National graphic" j.m., ja suurteosed A.Võõbuse Eesti ajalooraa te seeria; „Eesti Riik ja R II Maailmasõjas", „Eesti varõivad", „Kalevala" ja

50—100 köidet on võõ sed: inglise, saksa, prants rootsi keeles.

Riiuleid kavatsetakse uue projektina juurde veel 1000 köite tarbeks.

Igast eriköitest hoitakse 3 eksemplari ja ülejäänu gitakse Eesti arhiividele võ tele raamatukogudele.

Vana-Andrese raamat ülesehitamisel ja korrast on nõu ja abi annud J. H. Peterson ja A. Lok kõik on olnud elukutselise matukoguhoidjad. Nii on tukogu tööd korda seatu toteek ja nimekiri on Praeguseks hoolsaks ja raamatukogu hooldajaks da Nahe, ent raamatuko annab edaspidi võimalus mitmeil koguduse liikmeil töötamiseks.

Esialgselt on raama laenutamiseks avatud jum nistuste eel ja järel, et ol pärane kirikussetulijaile, di ehk ka huviringide ja koori kogunemisaegadel.

Raamatute kasutajaiks olla koguduse liikmed ja sed lugejad. Laenutamine aususe põhimõttel; igaüks tab ise sisse raamatu v sissetoomisaja. Senini on tukogu vastu huvi tuntud

s kuldseekli regatt maal

akul toimus „Kalevi" kaluri- osi „Hiiu Kalur", korraldusel uldseekli regatt Taavi Oru tuseks. See on „Optimisti"- ajate populaarsemaid jõu- e vabariigis. Kuid ei võistel- nitte ainult purjetamises, võis- ka kehalises ettevalmistuses. eekli regati kavas oli 5 pur- issõidu kõrval veel 50 m uju- ning 500 m krossijooks.

istel regatadel on hakatud ma saarlaste ülevõimuga, kes blid poisid ja hea varustus ja treeneritöö. Seekord esimese võitis tartlane Indrek Puhm, sid Mihkel Märtin Tallinnast hur Jurss Tartust. Siis tulid ste purjetajad Kristen Pugi, s Niine ja Indrek Lepp. evatel sõitudel asus juhtima s Niine ja tuli ka regati võit- teine Kristen Pugi, neljas Ind- Lepp, ainult Indrek Puhm rimehena suutis end esineli- mahutada. Ka võistkondli- võitis saarlaste meeskond.

ast) 8.13,33 ja kanadalane he Fell 8.14,57.

e miili jooksu võitis rumeen- Maricica Puica 4.18,25-ga, n ainult 1,5 sekundit nõrgem Slaney maailmarekordist.

saraheites oli esimene venela- ri Sedõhh 84.26, teine eestla- ri Tamm 78.80.

s nais-jalgpallurit. Taga-

rika Seits, kes mängib jalg- Scarboro naiskonnas, valiti ti 70-e tüdruku hulgast On- jalgpalli naiskonda, eriti bas konkurentsis. Ta õpib gu Kehalist Kasvatust Wa- o ülikoolis.

ngrid Seits, kes õpib Keha- Kasvatust Toronto ülikoolis, gib pesapalli-naiskonnas To- os.

teven Seits on pidevalt män- d hokimeeskonnas. Laste on austerlanna, vana-vane- olid Jüri ja Maria Seits Saa- aalt, endised torontolased.

äib, et meie sega-abieluliste ed on sageli silmatorkavad rtlased, keda peaks ka eest- hulka kutsuma. Ujumis- rdi harrastajad on peaaegu sega-abieludest, eriti on se- näha Lakewoodi Spordimän- el. Samuti kergejõustikus või del spordialadel. See on aja- , millega peab arvestama, üldse võistlusi korraldada.

M. K.

kirjandus • kunst • muusika

Vana-Andrese uus raamatukogu

Vana-Andrese koguduse juurde on asutatud raamatukogu, mis esialgsel tutvumisel jätab väga hästi korrastatud ja mõjuka mulje. Kogudusele oma raamatukogu loomise hingeks ja algatajaks on olnud Emil Eerme, mitmekülgsete kunsti- ja kirjandushuvidega koguduse liige ja kiriku-nõukogu otsusel on ettevõte teoks saanud.

Teadaolevalt on see meie Toronto kogudusis esimene kirikule kuuluv raamatukogu. Samalaadne, ent märksa vähema-skaalaline, on olemas Montrealis.

Vana-Andrese raamatukogu asub kiriku keldrikorrusel, kus avarast noorteruumist osa on võetud raamatukogule, on remonditud ja vastavalt sisustatud; vaid kõrvalasuva noorteruumi krobeline välissein vajab veel ületegemist. Lisaruumidena on kavatsusel samas veel tuba arhiiviks, noortele meelelahutusruum ping-pongi laua ja teiste mängudega ning edaspidi võib-olla isegi puutöökoda tööriistadega soovijaile isetegevuseks.

Raamatukogu remont, pikkade riiulite valmistamine, millele veelgi lisa tehakse ja raamatute korrastamine on tehtud suurelt osalt talgute korras. Kõik raamatud on kirikule tasuta annetatud. Nii on terve oma raamatukogu omal kulul siia saatnud L.-Aafrikast A. Talpak, samuti on kohapealseilt veel S. Kollina, G. Pajusti kogud ja vähemaid anneturi mitmeilt koguduse liikmeilt.

Praegu on Vana-Andrese koguduse raamatukogus 1500 köidet pärast II maailmasõda Vabas Maailmas ilmunud eestikeelsetest teostest.

200 köidet tänapäeva Eesti raamatuist, peamiselt uustrükid meie kirjanduse klassikuist nagu A. H. Tammsaare, O. Luts, Fr. Tuglas j.t.

150 ajakirja, „Tulimuld", „Eesti Kirik", „National Geographic" j.m., ja suurteosed nagu A.Võõbuse Eesti ajalooraamatute seeria; „Eesti Riik ja Rahvas II Maailmasõjas", „Eesti Rahvarõivad", „Kalevala" ja muud.

50—100 köidet on võõrkeelsed: inglise, saksa, prantsuse ja rootsi keeles.

Riiuleid kavatsetakse varsti uue projektina juurde ehitada veel 1000 köite tarbeks.

Igast eriköitest hoitakse kuni 3 eksemplari ja ülejäänud kingitakse Eesti arhiividele või teistele raamatukogudele.

Vana-Andrese raamatukogu ülesehitamisel ja korrastamisel on nõu ja abi annud J. Anton, H. Peterson ja A. Lokk, kes kõik on olnud elukutselised raamatukoguhoidjad. Nii on raamatukogu tööd korda seatud, kartoteek ja nimekiri on olemas. Praeguseks hoolsaks ja tubliks raamatukogu hooldajaks on Leida Nahe, ent raamatukogu töö annab edaspidi võimaluse veel mitmeil koguduse liikmeil kaasatöötamiseks.

Esialgselt on raamatukogu laenutamiseks avatud jumalateenistuste eel ja järel, et olla käepärane kirikussetulijaile, edaspidi ehk ka huviringide ja laulukoori kogunemisaegadel.

Raamatute kasutajaiks võivad olla koguduse liikmed ja ka teised lugejad. Laenutamine sünnib aususe põhimõttel; igaüks kirjutab ise sisse raamatu välja- ja sissetoomisaja. Senini on raamatukogu vastu huvi tuntud ja mitmed on raamatuid juba laenanud, erilist märkimist väärib, et pastor U. Petersoo on oma haiglakülaskäikudel raamatuid kätte toimetanud ka haigetele.

Vesteldes Emil Eermega raamatukogust, selle eesmärkidest ning vajadusist, nimetab küsitletu veel:

„Lisaks sellele, et Vana-Andrese koguduse raamatukogu on käepäraseks paigaks kirikulisile, on põhjust nimetada ka seda, et eestlaste vanem põlvkond on elustiili muutmas oma majast korterisse kolides. Tekib ruumiprobleem ja ei teata, mida raamatutega teha, samuti surma korral võidakse mahajäänud raamatud prügikasti visata. Ärgu seda Eesti raamatuga tehtagu! Kui Eesti kord jälle vabaks saab, on meie raamat uueks trükiks väga otsitud ja meiegi raamatukogu läheb siis Eestile üle."

Küsimusele: „Mida arvata Eesti raamatu saatusest võõrsil praegu ja tulevikus?" vastab E. Eerme:

„Eeloleval sügisel korraldame kirjandusõhtu ja Vana-Andrese koguduse raamatukogu ametliku avamise. Mis ja kuidas on Eesti raamatu saatusega, selle võtame ehk arutusele kokkutulekul vestluse ja küsimuste-kostmiste lõpul. Senini aga — Vana-Andrese kirikus Eesti raamatu jaoks ruumi on!"

Ruumide mõttes on Vana-Andrese kirik aidanud õige mitmeid Eesti organisatsioone, nii on siin kodu või tegevusvõimalusi leidnud E. skautide Kalevi lipkond ja gaidide Rajaleidjad, E. Kultuuripärandi klubi, rahvatantsijad, näiteringid ja paljud teised.

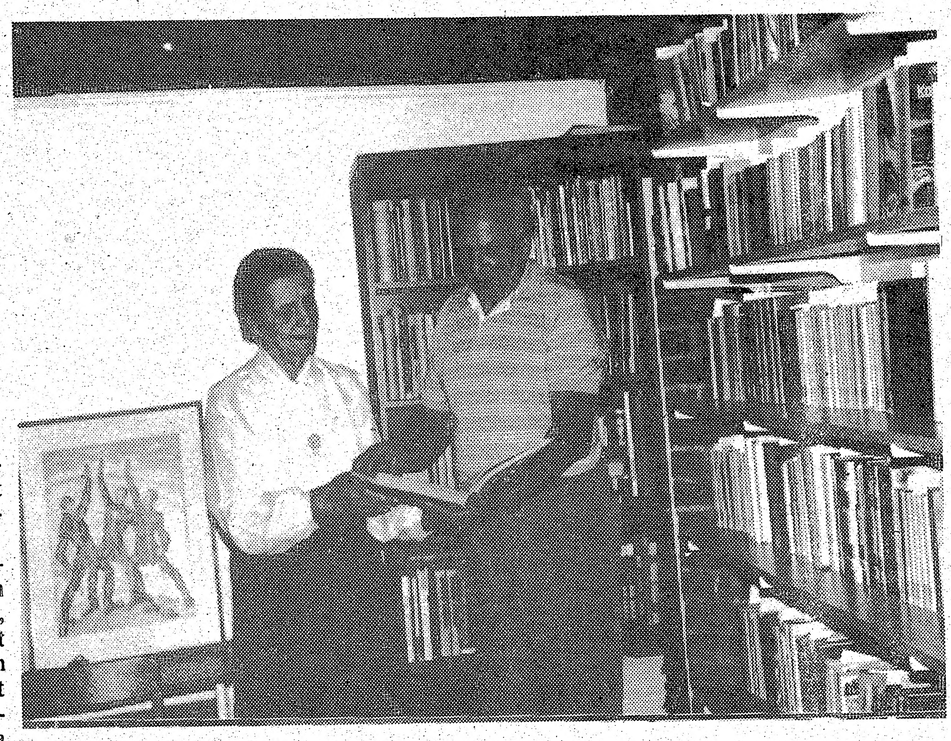

Leida Nahe ja Emil Eerme Vana-Andrese kiriku raamatukogus.

Uus ooper CBC uues seerias

CBC alustab sügisest CBC Stereo's New Hours seeriat pühapäeval, 14. septembril (kell 9—12 õhtul), pakkudes esimeseks kanada ungarlase Istvan Anhalti ooperi „Winthrop'i". Selle tegevus kirjeldab Briti Põhja-Ameerika rajajat John Winthrop'i (1587—1649) elu, kes tuli New England'i kui esimene Massachusetts'i kuberner. Oma puritaanlike ideaalide ja eesmärkide tõttu jättis ta tänaseni tuntava pärandi Ameerika ja Kanada ühiskondadele.

Raadiosaade on ooperi maailmaesiettekanne, mis toimus 6. septembril Kitcheneris, kus kaastegevad olid Kitchener-Waterloo sümfooniaorkester koostöös CBC'ga, Elmer Iseler Singers ja Stratford Boychoir Raffi Armenian'i juhatusel. Ettekandega tähistatakse International Year of Canadian Music ja CBC 50. aastapäeva.

EKKT 31. aastanäitus

Kuna suvi on meil jälle möödunud ja sügis käes, siis sellega koos avab ka Eesti Kunstnike Koondis Torontos oma järjekordse sügisnäituse. Meil on ka hea meel, et EKKT on liitunud uus kunstnik Kai-Liis Mclinnes, neiuna Valtman.

Käesolev näitus koosneb mitmesugustes tehnikates ja materjalides valmistatud väljapanekutest: õli, akrülaad, segatehnika, söövitus, vesivärv. On kasutatud abstraktset ja realistlikku stiili. Samuti on ka näitus sisuliselt väga mitmepalgeline ja peaks pakkuma igale kunstisõbrale midagi nauditavat. Seal ilutsevad lilled ja roosid, vaikelu, nii kevade kui ka sügise motiivid, näeme loodusse jõudusid ja rändame kaugetele maadele. Ka ei puudu fantaasia, nagu unenägu, lootus, kompositsioonid j.m. Kõike seda esitavad järgmised kunstnikud: H. Herman, M. Järve, K. Käärid, M.L. McKinnes, E. Milvek, H. Niglas, M. Pihla, E. Relvik, H, Silberberg, S. Soovere, J. Tanner, A. Vomm ja B. Vomm.

Näitus toimub North York Public Libarary's, 35 Fairview Mall Dr., 1. oktoobrist 31. oktoobrini '86. Avab hr. M. Zbar, (Chairman of the Board, N.Y.-P.L). kesknädalal, 1. okt. 86, kell 7.00 õhtul.

Ootame kõiki kunstisõpru seda külastama. Sissepääs on vaba.

ILMUS TEINE TRÜKK
INGLISKEELSEST KOKARAAMATUST
„Cooking Estonian Style"
Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild
430 retsepti ☆ Hind koos saatekuluga Can.. $16.50
Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus.
Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

Uudisteosed Raamatumessiks

Eesti raamatud Frankfurdi rahvusvahelisele raamatumessile

1. oktoobril 1986. a. avatakse pidulikult India ühiskonnaarengu ministri Rau ja Saksa Föderatiivse Vabariigi välisministri Hans-Dietrich Genscher'i poolt 38. Frankfurdi Rahvusvaheline Raamatumess, mis jääb avatuks kuni 6. oktoobrini.

Kui pärast II Maailmasõda, kunagine Euroopa vanim messilinn Leipzig jäi Nõukogude mõjusfääri, tõkkepuude taha, otsustasid Saksa Föderatiivse Vabariigi kirjastajad alustada raamatumesside korraldamist Frankfurdis, kus 1949. aastal toimus I Frankfurdi Raamatumess, mis nüüd aastate jooksul on kujunenud üheks maailma suurimaks ja esinduslikumaks raamatumessiks.

Tänavusest 38. Frankfurdi Rahvusvahelisest Raamatumessist, esialgsete arvestuste kohaselt võtavad osa enam kui 6.400 kirjastust üle 80-st riigist. Väljapandud raamatute arv ületab praeguste arvestuste kohaselt 320.000 ühikut, millest ligikaudu 90.000 ühiku on esitrükid. Need pannakse välja järgmistes sektsioonides: belletristika, religioon, laste- ja noorsooraamatud, teadus ja tehnika, kooliõpikud, kunst, maakaardid ja reisijuhised.

Frankfurdi Raamatumessil on esindatud paljud riigid oma rahvuslike stendidega, nende hulgas ka eesti kirjanduse väljapanek, enam kui 100 ühikuga, millest 11 on esitrükist, eesti, inglise, saksa, rootsi ja soome keeles, Eesti stendis pannakse samuti välja ka läti-, leedu- ja venekeelseid raamatuid, mis on kirjastatud Vabas Läänes.

Väljapandavatest esitrükistest tuleb ära märkida Vello Pekomäe teos „Suur põgenemine" eesti ja rootsi keeles. See Eesti ajalugu käsitlev raamat aitab kõrvaldada kodumaal, võõra võimu teenrite võltsinguid Eesti ajaloo suhtes, moodustades ühtlasi avateose ilmumiselolevate ajalooliste raamatute sarjast.

Kuna eestlastel nii Läänes, kui ka kodumaal varem puudus selletaoline teos, siis tohiks see raamat olla tähtis lugemisvara igale eestlasele ja eriti meie noortele. Siis Ilmar Külveti teine novellikogu „Jääkaru hingus", mis koosneb neljast pikemast jutustusest, mille peategelasteks on eestlased mitmel pool maailmas. Eritrükisena tuleks veel äramärkida ka Robert Raidi romaani „Kui venelased tulid . . ." ingliskeelset varianti „When the Soviets come . . ." II osa; I osa levib juba kõikjal. Nimetatud Robert Raidi romaan räägib ajajärgust aastatel 1939—1941, mil toimus Eesti vägivaldne, järk-järguline inkorporeerimine Nõukogude Liitu.

1983. aastal, kui välis-eestlaste kirjandus, pärast mõneaastast vaheaega, oli uuesti esindatud Frankfurdi Raamatumessil, siis Nõukogude Liidu stendis puudusid raamatud Eestist täielikul; kaasas oli küll eesti raamatute nimekiri, kui mitte raamatuid!

Järgmisel Frankfurdi Raamatumessil 1984 aastal oli Nõukogude Liidu stendis väljapandud juba 5 raamatut Eestist ning möödunud aastasel Frankfurdi Raamatumessil oli Nõukogude Liidu stendis väljapandud 53 Eesti raamatut.

Kui möödunud aastase raamatumessi eelviimasel päeval, pühapäeval, 13. oktoobril tuli Nõukogude Liidu Bonni saatkonna pressatashee koos saatjaskonnaga tutvuma väliseestlaste kirjanduse väljapanekuga, siis ta võttis talle öeldud kriitlised märkused omaks, et Nõukogude Liidu stendis on Eesti — aga samuti ka Läti- ja Leedu kirjandus esindatud puudulikult.

Eesti vaba kirjandus on Frankfurdi Rahvusvahelise Raamatumessil väljapandud messihallis nr. 4, esimesel korrusel, kõrvuti Soome, Rootsi, Norra ja Taani stendidega. Tere tulemast Frankfurdi Raamatumessile!

H. Tamm

Mööda Doonau äärseid teid

Heidelbergis esinenud segakoori „kõrvalhüpe"

2.

TAMARA LAULIS MUSTLASLAULE

Vahetan mõtlematult piirile jõudes liiga palju Ungari raha. Kuigi bussijuht Franz on väga vilunud sõitja ka siin Ida-Euroopas, on tal raskus viletsa linnakaardi ja tänavasiltide puuduse tõttu Budapestis meie hotelli leida. Seetõttu näeme linna, kus näib olevat rohkesti turiste, eriti Ida- ja Lääne-Saksamaalt. Kõik tänavasildid ja hiljem kogeme et ka kauba, toitude ja jookide sildid on ungarikeelsed.

Axel iseloomustab ungarlasi oma kogemuste kohaselt lahkeiks ja sõbralikeks. Meie hotelliruumi suured aknad avanevad vaatega üle meiepoolse linnaosa, Buda ning Doonau jõele ja teisel kaldal asuvale Pest'ile. Õhtusöök allkorrusel asuvas restoranis on rikkalik, meid kostitatakse ohtrasti, alates gulashi, mineraalvee ja veiniga. Kohalik reisigiid Gisela saadab meid igal pool ja on väga sõbralik. Ta käib ka siin meie laudade juures kontrollimas, kas me ikka küllalt sööme ja joome. Tuleb üllatus — kohale ilmub kolmeliikmeline mustlasorkester. Muusikud on tõmmunahalised mehed, kes meid hoogsate viisidega lõbustavad. Tamarat palutakse mustlasviise laulda. Olgu siis, naljale peab kaasa lööma, kuigi peale sööki on kõht koormatud!

Gisela tuleb meiega koos õhtupimedu.ses veel kohaliku bussiga linna. Vahetame busse Moskva platsil, kust saame vanalinna ilu imetle a. Seal on Buda loss, vana Matti se kirik ja Fisherbastei silmap vad kindluste tornid. Gisela ustab, et need ehitati ungari kalu e telkelamute stiilis, kuna kalurid olid suure panuse andnud türklaste 150-aastase võimu alt pääsemisel.

Tuledes valgustatud linn on siit kõrgelt tõepoolest väga romantiline. Üliõpilased/muusikud on tornides ja treppidel, mängides oma instrumente. Linn kubiseb turistidest.

Läheme kolmekesi veel keldrisööklasse, mis on vanaaegne maa-alune tunnel. Kivimüüridel põlevad vahaküünlad on jätnud imelikke mustreid kividele ja elektrilampide sinine valgus muudab õhkkonna müstiliseks. Võtame vaid ühe joogi. Tagasisõidul on buss puupüsti inimesi täis, enamikus noorem rahvas. Kaks õige noort sõdurivormis poissi tõusevad viisakalt ja annavad meile oma istekohad.

UNGARLANE IGNOREERIS SAKSA JA INGLISE KEELT

Juba on kolmapäev, 30. juuli! Gisela on varakult kohal ja hoolitseb jälle, et me saaksime küllaldase hommikueine. Täna näeme linna päevavalguses. Sõidame veelkord üles mäele, pildistame ja ostame suveniire. Leian müüja kellelt saan soodsa hinnaga kauni portselanist sinise küünlajala ja korvi. Sõidame siis bussiga mööda Ungari Rahvamuuseumist, üle kett-silla, näeme kunstimuuseumi hoonet ja teispool Doonau jõge asuvat uhket Budapesti parlamendihoonet.

Jõudes Lenini platsile kohtume seal samaaegselt ringreisil olevat Rootsi eestlaste gruppi. Kesklinnas valgume laiali äridesse, vaatama või ostma. Kogen ühes äris, et kui neid inglise või saksa keeles kõnetan, nad mind täiesti ignoreerivad. Toidupoest saan janu kustutamiseks õuna-pildiga pudelikese. Bussi jõudes valan vedeliku pappklaasi ja siis elgub, et jook oli hoopis õunaäädikas!

Oleme jälle tagasi lääne suunas ja Austria/Ungari piiril. Seekord ootan rahavahetuse järjekorras kaua, kaua. Siis otsustan, et see on lootusetult pikk ja veniv oodata ning saan vähema vaevaga Torontos Ungari raha vahetada Kanada dollareiks.

KERGENDUSTUNDEGA TAGASI AUSTRIAS

Rõõm on jälle Austrias olla. Läbime Bürgeni ja Niebelungeni, meenutades Wagneri muusika helisid. Doonau jõgi on ikka veel meie kaaslaseks. Peatume Passaus. Sirutame ja jalutame, otsides üles linna kiriku, sööme ja joome. Losse on igal pool, tarvitseb vaid vaadata üle Doonau jõe ja jälle üks ilus loss!

Ööbime Greini linnas tüüpilises austria „Gasthaus'is". Sööme austria pereema koduskeedetud õhtusöögi ja jalutame viimast korda Doonau kaldal.

31. juuli hommikul läheme linnakese ainulaadset teatrit vaatama. Siin on igal suvel teatrietendusi nii külalisnäitlejatega Viinist kui ka mujalt. Istume klapp-toolidel, mis vanasti lukustati iga tooli omaniku poolt kui ta seda ise ei kasutanud. Iste eest maksti ja võti oli omaniku käes. Teatri ühel pool asub kahekordne „aadlike vangikong". Kui keegi liiga purjus külaline lärmakaks muutus, pandi ta sinna kust võis väikese akna kaudu siiski näidendit jälgida. Lõpuks juhtus, et vangis olija muutus liiga lõbusaks ning lärmakaks, mistõttu see aken igaveseks suleti.

Oleme taas teel. Seljataha jäävad Doonau äärsed metsad ja asulad. 15-minutilisel peatusel vaatleme Wilheringi rokokoo-kirikut ja kloostrit. Franz ja Alex on mõlemad truud katoliiklased ja peatuvad meelsasti kirikute vaatlemiseks.

Ületame Austria/Lääne-Saksamaa piiri ja jõuame hotelli Würtzburgis, mis on luksuslikumaks kogu reisi vältel. Õhtueinele kaasub meie jaoks eriti trükitud menüü, millele palun sõidukaaslasi oma autogramme kirjutada.

Üteme palju tänu reisi korraldajaile, Juuli ja Paul Kristalile, muidugi ka Alex'ile ja Franz'ile, sest homme varahommikul lähevad meie teed lahku. Jällenägemiseni Kanadas!

Tamara Norheim-Lehela

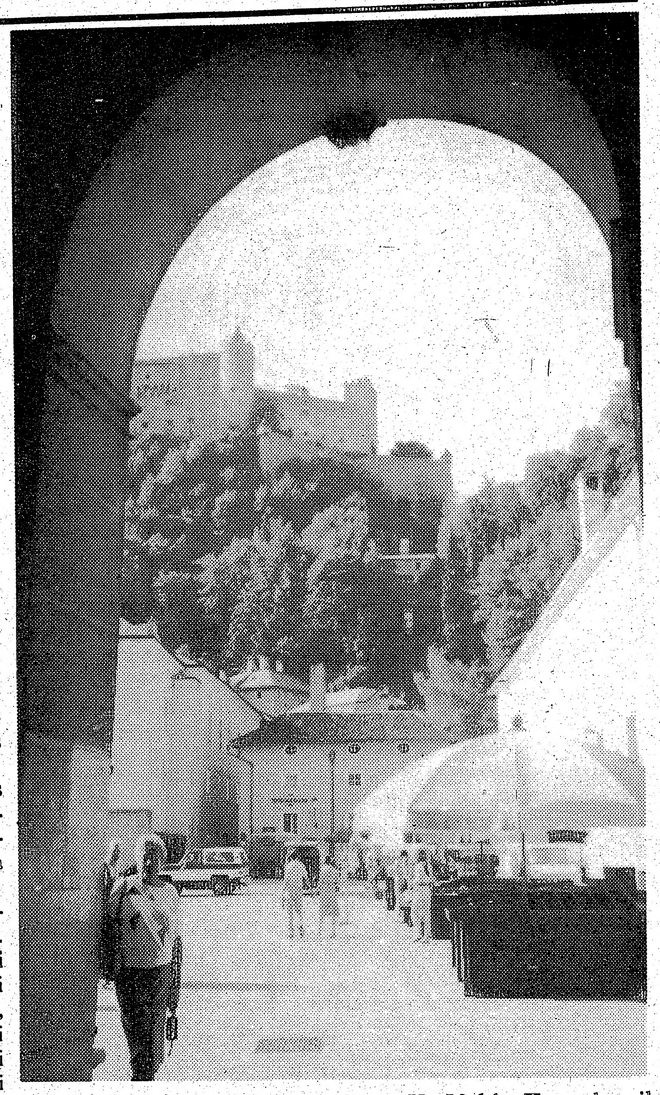

Vaade Salzburgile. Värava all pr. K. Voldt. Tagaplaanil Salzburgi loss. Foto: Tamara Lehela

Eestlasi tööl Tšernobõli katastroofi piirkonnas.

Eestlastest ajakirjas „Time"

Pealkirja all „We are still not satisfied" kirjutab keegi Michael S. Serill USA suurajakirja „Time" 8. septembri numbris, lehek. 44 Tshernobõli tuumajõujaama katastroofi järelkajadest. Artiklis on ka mainitud eestlasi. Muuhulgas kirjutab Serrill (tsiteerime):

„Ajal kui eksperdid vaidlesid, töötasid tuhanded Tshernobõli puhastustöödel. Üks N. Eesti ajaleht teatas, et selle Balti vabariigi reserviste saadeti Tshernobõli piirkonda puhastama. Mehed töötavad seal 14 tundi päevas, pestes puutüvesid ja majaseinu ning kraapides üles radiatsioonist saastatud maapinnast. Sellest kirjutas (eesti) zhurnalist Tõnis Avikson, öeldes et mehed töötavad nobedalt nagu „oravad rattas". Kuid Avikson märkis ka, et on tulnud ette tööpause, eriti siis kui nende töökohustus pikendati kahelt kuult kuuele kuule — õhk olevat olnud täis vandesõnu, mis olid põhjustatud pettumusest, nõrdimusest, ängistusest".

„Time" kommentaator lisab, et kuigi Aviksoni artiklis kasutati kaunis järske ja otsekoheseid sõnu ning väljendeid, oli see ilmselt võimude poolt heaks kiidetud, et kuulujutte mässudest ja streikidest sumbutada.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Sõjaväeakadeemiate lõpetajate vastuvõtt Kremlis

Sõjaminister marssal S. L. Sokolov pidas kõne N. Liidu kui ka satelliitriikide kõrgematele ohvitseridele

Pealkirja all „Tugevdada võitlusvalmidust" kirjutatakse „Rahva Hääle" 1. augusti numbris, et 30. juulil olevat toimunud Kremlis „Suures Palees" sõjaväeakadeemiate lõpetajate auks vastuvõtt.

Sellel osalevate kindralite, admiralide ja teiste kõrgemate staabiohvitseride auks mitmelt nõndanimetatud „sotsialismimaalt" olid kohale tulnud ka Kommunistliku Partei Keskkomitee liikmed, Kõne pidas Keskkomitee Poliitbüroo liikmekandidaat marssal S. L. Sokolov, kes tervitas lõpetajaid ja luges ette Ministritenõukogu tervituse.

Oma kõnes kinnitas Sokolev, et „loova töö ülesannete edukaks lahendamiseks on vajalik püsiv rahu . . .

Johtuvalt oma olemusest teostab imperialism, ennekõike USA imperialism, agressiivset, avantuperialism, agressiivset, avantüüdes kasvavat sõjaohtu, pöörab NLKP Keskkomitee ja tema Poliitbüroo raugematut tähelepanu meie maa kaitsevõimele. . .

Meil on hästi väljaõpetatud, oma rahvale piiritult ustav isikukoosseis, kes vääriliselt täidab oma patriootlikku ja internatsionaalset kohust . . . kuid Ameerika võimukandjad ei jäta lootusi sotsiaalsele revanshile . . ."

Viimane lause näib olevat sihitud konflikti suunas Afganistanis, kus nõukogude sõdurid oma „internatsionaalset kohust" täidavad ja ameeriklased vabadusvõitlejaid „sotsiaalsele revanshile" õhutavad.

Lõpuks ütles Sokolov, kes on nüüd ka N. Liidu kaitseminister, et „nõukogude relvajõudude eesseisvate ülesannete edukaks ja kvalitatiivseks lahendamiseks on vaja visalt täiustada parteipoliitilist tööd."

Ilmselt soovitakse jätkata poliitohvitseride, keda varem politrukkideks ja nüüd zampoliitideks nimetatakse, hoolika väljaõpetamisega nekrutite „ajupesemise" tarvis, mille puudus eriti mitte-vene rahvusest ajateenijate juures end hiljuti tublisti tunda on andnud. Ja ka satelliitriikide sõjajõudusid ei saa alati täiel määral usaldada, nagu kogemused on näidanud. Alles hiljuti „hüppasid ära" kaks täies relvastuses Ida-Saksamaa piirivalvurit . . .

PEADI
The FINNISH (TORONTO
(Toronto Soome ühispank),
süsteem, täieliku teenindam
sooviavaldusi peadirektori ko
Edukas kandidaat peab ole
oskama inglise ja soome k
ja raalisüsteemiga arvepidam
Eelistatakse ülikooli kraadig
juhtival kohal. Tutvused ja
takse arvesse ja on kasuks.
Palume saata resümee ko
1986 järgmisel aadressil:
Mr. Bert Ki
Board
FINNISH (TORONTO)
191 Eglin
Toronto,
PROVIDE
65
695 ST. CLAIR AVENUE WE
Kinnisvara
Tiina (Nor
Tel. ko
UDUSU
Sobiv kink k
hind
Masterdown
a family tradition
Pildil olev on koloniaalstiil
MEIE UUENDAME TE
4544 DUFFERIN ST. (l
2311 BLOOR ST. W. (W
1884 KENNEDY RD. (E
1615 DUNDAS ST. E. (W
Toronto Central haigla ju
alates 1. sept. 1986 on
Dr. ANDRDUS J. V
rakendatud Central haigla
tajana.
Central haigla eriliseks e
nud vähemusrahvusi nen
kõrgetasemelist arstiteadu
hendite kaudu.
Dr. Voitki kabinet asub
Gerrardi tänava nurgal, te
Tema jutule pääsete oma
leppe aja suhtes korraldada

K. Voldt. Tagaplaanil
Foto: Tamara Lehela

e palun sõidukaaslasi oma
ramme kirjutada.
eme palju tänu reisi korral-
e, Juuli ja Paul Kristalile,
ugi ka Alex'ile ja Franz'ile,
homme varahommikul lähe-
meie teed lahku. Jällenägemi-
Kanadas!

Tamara Norheim-Lehela

e lõpetajate

Sokolov pidas triikide

õitlusvalmidust" kirjuta-
i numbris, et 30. juu-
ures Palees" sõjaväeaka-
tt.

jad ei jäta lootusi sotsiaalsele
shile . . ."
imane lause näib olevat sihi-
konflikti suunas Afganistanis,
nõukogude sõdurid oma „in-
rsionaalset kohust" täidavad
meeriklased vabadusvõitlejaid
iaalsele revanshile" õhutavad.

õpuks ütles Sokolov, kes on
üd ka N. Liidu kaitseminis-
r, et „nõukogude relvajõudu-
eesseisvate ülesannete edu-
ks ja kvalitatiivseks lahenda-
iseks on vaja visalt täiustada
rteipoliitilist tööd."

elt soovitakse jätkata poliitoh-
ride, keda varem politrukki-
ja nüüd zampoliitideks nime-
se, hoolika väljaõpetamisega
utite „ajupesemise" tarvis,
puudus eriti mitte-vene rah-
st ajateenijate juures end hil-
tublisti tunda on andnud. Ja
satelliitriikide sõjajõudusid ei
lati täiel määral usaldada, na-
ogemused on näidanud. Alles
ti „hüppasid ära" kaks täies
stuses Ida-Saksamaa piirival-
. . .

PEADIREKTOR

The FINNISH (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED (Toronto Soome ühispank), kiiresti kasvav, täielik raalisüsteem, täieliku teenindamisega rahanduslik asutis soovib sooviavaldusi peadirektori kohale.

Edukas kandidaat peab olema majanduslike kalduvustega, oskama inglise ja soome keelt, kogemustega panganduses ja raalisüsteemiga arvepidamises.

Eelistatakse ülikooli kraadiga kandidaati, samuti kogemusi juhtival kohal. Tutvused ja tegevus soome ühiskonnas võetakse arvesse ja on kasuks.

Palume saata resümee koos soovitustega enne 20. okt. 1986 järgmisel aadressil:

Mr. Bert Kivimäki, President
Board of Directors
FINNISH (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
191 Eglinton Ave. East
Toronto, Ont. M4P 1K1

PROVIDENT REALTY LTD.
656-0011
695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2
Kinnisvaravahendusfirma
Esindaja
Tiina (Nortmaa) Martjak
Tel. kodus 653-0599

UDUSULGTEKID!

Sobiv kink külmadeks öödeks, hind alates $89

* Udusule ja sule segu
* puuvillane esmaklassiline katteriie.
* pikki sulud sulgede liikumise tõkestamiseks.

VÄLJAMÜÜK 10—30% hinnaalandust

UUDIS! Täisvillased antireumatismi vatitekid, padjad, madratsikatted otse Saksamaalt

Pildil olev on koloniaalstiilis. Spetsiaalhind $98

MEIE UUENDAME TEIE VANU UDUSULGTEKKE!

4544 DUFFERIN ST. (lõuna pool Finchi)	**665-8855**
2311 BLOOR ST. W. (Windermere)	**763-7326**
1884 KENNEDY RD. (Ellesmere)	**297-0359**
1615 DUNDAS ST. E. (Whitby Mall, Whitby)	**571-1933**

Toronto Central haigla juhatusel on hea meel teatada, et alates 1. sept. 1986 on

Dr. ANDRDUS J. VOITK MD, MSc, FRCSC

rakendatud Central haigla juurde kirurgia osakonna juhatajana.

Central haigla eriliseks eesmärgiks on teenida sisserännanud vähemusrahvusi nende oma keeles, pakkudes neile kõrgetasemelist arstiteaduslikku abi tänapäevaste ravivahendite kaudu.

Dr. Voitki kabinet asub Central kliinikus Sherbourne ja Gerrardi tänava nurgal, tel. 964-4000.

Tema jutule pääsete oma arsti soovitusel, kes ka kokkuleppe aja suhtes korraldada võib.

Barry Lowes
Central haigla nõukogu president
Dr. Paul Rekai
Central haigla juhataja

Uus vahend pantvangide päästmiseks

„Tähesõja" kontseptsioon politsei kasutusel

Virginia osariigi firma „Electronic Warfare Associates" on turustamas uut relvasüsteemi mille nimi on „Syncro-Fire". Dr. Frank W. Blake, firma direktor, ütleb: „Pantvangide vabastamisel on edukas aktsioon tihti ainult sekundi murdosa küsimus."

Seni oli politseivõimudel peaaegu võimatu sellist täpsust saavutada — eriti kui mitu terroristi pantvange kinni pidasid. Nüüd aga võidakse ainult päästemeeskonna komandöri otsusega tulistamiskäsku silmapilkselt täide saata. Kui päästemeeskonna püssid on märgile sihitud ja asi seisab ainult otsuse tegemises ja käsu andmises, olevat võimalik saavutada, et kõik relvad korraga tulistavad. Selleks pruugib komandöril ainult nupule vajutada.

Oleks selline süsteem olnud näiteks Müncheni politseis kasutusel 1972. a. Iisraeli sportlaste vangi võtmisel, ei oleks Fürstenfeldbruck'i tulevahetusel arvatavasti ükski pantvang surma saanud. 1984. a. Olümpiamängudel Los Angelesis oli USA Föderaalpolitsei erimeeskond sellise süsteemiga varustatud. Õnneks ei olnud neil seda tarvis kasutada.

Doktor Blake seletab oma süsteemi järgmiselt: „Raadio kaudu antakse täpsuslaskureile nende sihtmärgid. Siis teatavad nad kordamööda, kas nad on oma märgid kirbule võtnud. Kompuuter võtab nende teated vastu ja koordineerib need — ja kui komandör peaks otsustama tuld avada, tulistavad kõik välja sihitud relvad üheaegselt ja oma väljavalitud märkide pihta, ilma et üksiklaskureil pruugiks mingit otsust teha.

Praeguseks standard-relvaks, mis süsteemi juures kasutusel, on USA armee M16 tüüpi automaatpüss. Kuid seda süsteemi olevat võimalik igale tulirelvale kohandada.

Kas see süsteem ka praktiliselt töötab, jääb tuleviku otsustada, kuid dr. Blake kohaselt on see katsetustel laituseta funktsioneerinud.

Süsteem on küllaltki kallis — selle hinnaks olevat praegu, ilma püsside hindu juurde arvestamata, umbes 30.000 dollarit. Kuid kui päästemeeskonnad oma organisatsiooni relvi ja raadio-vastuvõtjaid kasutavad, pidavat asi odavam tulema. Kui firma käest koos süsteemiga ka selleks kohandatud relvad ostetakse, maksaksid need 1500 dollarit tükk.

„Neid relvi saab ka ilma elektroonikata kasutada," lisab dr. Blake, „pruugib ainult raadiokontroll välja lülitada. Kui tarvis, võib komandör alati vanale süsteemile tagasi minna — et tulistamiskäsud antakse individuaalselt, või jäetakse tulistamismoment püssimehe enda otsustada."

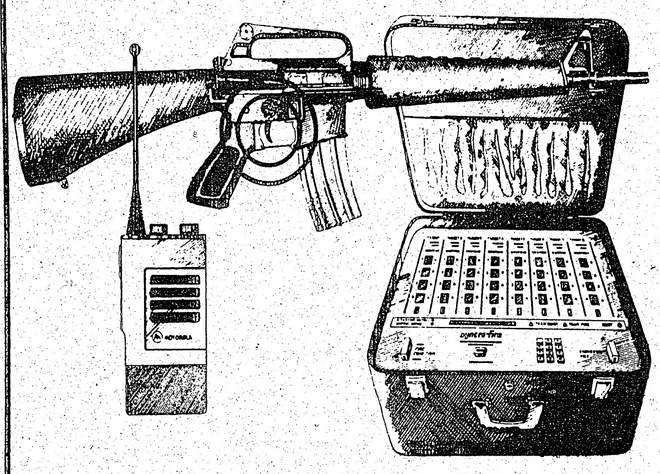

„Syncro Fire" süsteemi skeem. Kompuuter kontrollib raadio abil püssi päästikut.

Iisraeli peaminister Kanadas

Praegu viibib Kanadas ametivõõdil Iisraeli peaminister Shimon Peres. Ta tuli siia Washingtonist, kus ta president Reaganiga terrorismi vastu võitlemise üle läbi rääkis. Ta kohtus Ottawas Kanada peaministri Brian Mulroney'ga, et arutada Lähis-Ida probleeme. Peres soovitas ülemaailmse terroristide vastu võitlemise organisatsiooni asutamist. Sellist organisatsiooni peaks juhtima USA, arvab ta, ning selles osaleksid kõik Läänemaad — ja ka Aafrika ning Lõuna-Ameerika riigid, kes selle vastu huvi tunnevad. Organisatsioon moodustaks rahvusvahelised terroristidega võitlemise löökrühmad, kes abistaksid ka neid maid, kel omal sellised jõud puuduvad.

MÜÜA

Eesti Kodus
1-TOALINE KORTER

Tel. 282-4234

Relvade väljaveost

Kanada välisminister Joe Clark teatab, et nüüdsest peale ei müü Kanada valitsus enam relvi ega sõjavarustust maadele, kus ei austata inimõigusi. Kuid need inimõiguste rikkumised peavad olema „tõsised". Ta keeldus nimetamast, millised maad sellesse nimekirja kuuluvad, öeldes et seda teavad ainult valitsusliikmed.

Kokkulepe Stokholmi konverentsil

Stokholmist teatatakse, et sealsel Euroopa Julgeolekukonverentsil, millest võtavad osa 35 NATO ja Varssavi-pakti maad, on saavutatud kokkulepe. Mööhunud pühapäeva õhtul kiideti heaks lõppdokument, mis lubab mõlema poole konventsionaalse relvastuse kohapealset inspektsiooni.

Konverents on kestnud juba 32 kuud ja kui nüüd kokkulepet ei oleks saavutatud, oleks see ilma tulemusteta lõpetatud. Kommentaatorid nimetavad esmakordseks, et N. Liit lubab välismaistel vaatlejatel oma väeüksusi ja nende relvastust inspekteerida.

Kokkuleppe alusel peavad kõik osavõtvad Euroopa rahvad lubama vähemasti kolm iga-aastast oma sõjajõudude kohapealset inspektsiooni. Võidakse kohale saata kolmeliikmelised inspektsiooni-meeskonnad, sellest ainult 36 tundi ette teatades.

Ning kui toimub sõjaväeliikumisi, millest rohkem kui 13.000 meest osa võtab, või milles rohkem kui 300 tanki osaleb, siis tuleb sellest teistele riikidele vähemasti 42 päeva ette teatada. Kui peetakse manöövrid, millest võtab osa rohkem kui 17.000 sõjaväelast, tuleb ülejäänud 34 maa esindajad kohale kutsuda.

Stokholmi Konverentsi lõppdokumendi ametlik versioon ilmub peatselt.

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus.
Helistage ette 225-5595
390 Princess Ave., Willowdale

Liberaalide kokkutulek Torontos

Liberaalide Partei parlamendi- ja senati-likmed tulid kokku „National Caucus'eks", mis toimus Ryersoni Instituudis ja „Sheraton Centre" hotellis Torontos. Kanada liberaalide juht John Turner pidas „Sheratonis" kõnet rohkem kui 2000-dele külalisele, kes igaüks maksis 200 dollarit, et „miitingust" ja sellele järgnevast dineest osa võtta.

Turner oma 30-minutilises kõnes tegi pilkavaid märkusi Konservatiivse Partei juhi ja praeguse peaministri Brian Mulroney kohta. Ta ei olnud rahul ka omaenda parteikaaslase, senaator Keith Davey tegevusega, kes tahtvat teda kukutada ja „oma meest" asemele panna.

Davey'd peeti varem tubliks Turneri toetajaks ja „strateegiks", kes kord liberaale võimule aitas. Kuid ta olevat nüüd Turneri kohta öelnud, et „iga Liberaalide Partei liige peaks olema vaba hääletama Turneri vastu novembris toimuval juhtkonna-valiku konverentsil Ottawas."

Davey kaitses end, öeldes et parteijuhi vastu hääletamine ei tee kedagi veel ebalojaalseks liberaaliks. Sudbury piirkonna parlamendiliige Douglas Frith, koosoleku eesistuja, käsutas Davey vaikima, hoolimata sellest, et Turner oli varem nimetanud kritiseerimist partei ridades „teretulnuks".

Ilmselt otsustab Ottawa konverents, kas Turner jääb Liberaalide Partei juhiks, või õnnestub Davey'l kedagi teist juhiks valida lasta.

Teadaanne filatelistidele

Sügise lähenemisel ärkavad filatelistid „suveunest" (kuigi tõsine selle hobi harrastaja ei jäta seda päriselt kõrvale ka mitte suvel), vaatavad üle oma kogud ja albumid ning juurdetulnud uudised markide alal. Ning seoses sellega alustab tegevust jälle ka Toronto Eesti Filatelistide Selts oma vahetusõhtutega ja kokkutulekutega. Algus tehakse neljapäeval, 2. oktoobril kell 7—7.30 õhtul. Kohaks on nagu varematel aastatel klassiruum nr. 9 Toronto Eesti Majas. Traditsioonikohaselt jätkuvad need iga kuu esimesel neljapäeval kuni järgmise aasta suveni.

Seltsi tegevuses oli möödunud kevadel kahjuks märgata väikest stagneerumist, viimastel vahetusõhtutel oleks meelsasti näinud rohkem osavõtjaid. Loodame, et suvepuhkused on andnud uut indu ning „stardipauk" teisel oktoobril toimub ülesmineku tähe all. Ka loodab selts näha oma ridades uusi liikmeid. Samuti külalised on teretulnud.

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS VANCOUVERIS

kirik ja kantselei 6520 Oak St. (49. ja Oak St. nurgal)

Õp. Thomas Vaga kantselei 263-1802, kirikus 263-4527

JUMALATEENISTUSED pühapäeviti kell 10. 30.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario Praost E. Lepik Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 5. okt. kell 2 p.l. kodumaalt lahkumise mälestamise JUMALATEENISTUS. Teenib praost E. Lepik, laulab koguduse segakoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

Pühapäeval, 12. okt. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS Ehatares.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave. Tel. 465-0639 Pastor K. Raid 36 Bards Walkway, Willowdale, Ont. M2J 4T9 Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 28. sept. kell 10.15 pühapäevakool täiskasvanuile ja noortele, kell 11 lastele.

Kell 11.00 homm. LÕIKUSTÄNUPÜHA-JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, segakoor.

Kell 5 õ. LÕIKUSTÄNUPÜHA-ÕHTUSÖÖK. Tulu abistamiskomiteele.

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo Tel. kodus 283-9387, kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 28. septembril kell 11 hommikul. Teenib õp. E. Heinsoo. Pühapäevakool. Leerieelsed.

PIIBLITUND kohe pärast jumalateenistust kirikus. Õp. E. Heinsoo loeng teemal: „Kas on kunagi keegi nii vägev ja võimas, et võib hävitada juudi rahva ja Iisraeli? Mis juhtub nendega, kes on juutidele vaenulikud?" Kõik kutsutud loengut jälgima!

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 5. oktoobril kell 11 hommikul. Teenib õp. A. Taul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED ja pühapäevakool kl. 9.30 hommikul. 28. septembril peab jumalateenistust Tiit Tralla.

Õp. Andres Taul on Vancouveris 23.—30. septembrini ja Rootsis peapiiskopliku nõukogu koosolekul 6.—14. oktoobrini.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID kolmapäeviti kl. 9.30—12 hommikul ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. Muul ajal telefoni teel.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave. Tel. 698-5645 Jutlustaja Allan Laur, 72 Appleby Cres. Markham, Ont. L3R 4L2 Tel. 477-6248

Pühapäeval, 28. sept. kell 2 p.l. pühapäevakool lastele ja koguduse tund.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, solist Raul Pumber. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

Kell 6 õ. ingliskeelne PEREKONNAÕHTU, vaimulik kava kogu perekonnale; koosviibimine.

Teisipäeval, 30. sept. kell 11 homm. pensionäride ja vabade PALVEKOOSOLEK.

Kolmapäeval, 1. okt. kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Pühapäeval, 5. okt. kell 2 p.l. pühapäevakool lastele. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, laulab koor Ülo Lindströmi juhatusel. Issanda surma mälestamine.

Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur. Lastekirik.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo 3714 Beechollow Cr. Mississauga, Ont. L4Y 3T2 Tel. 624-6128 või 625-5930 kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 28. sept. kell 4 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 5. okt. kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Ingliskeelne JUMALATEENISTUS kell 1 p.l.

Pühapäeval, 12. okt. kell 4 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Teenib õp. Elmar Pähn.

Koguduse segakoori harjutused igal esmaspäeval kell 7 õ.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 2—8 õhtul.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 homm. kuni kella 4 p.l.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont. Jutlustaja E. Saraoja 20 Thorncliffe Ave. Toronto, Ont. M4K 1V5 Tel. 463-6223

Pühapäeval, 28. sept. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

Kolmapäeval, 1. okt. kell 6 p.l. PIIBLI-PALVETUND ainel Ap. tegude raamat.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik (Bloor ja Indian Rd.)

Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2 Tel. 483--2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 5. okt. kell 17.00 JUMALATEENISTUS ja pühapäevakool.

Laupäeval, 11. okt. kell 15.00 LÕIKUS-TÄNUPÜHA TEENISTUS HÖBE TALUS (Hwy 48 ja Royal Beach Road).

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus, 501 Davisville Ave., Torontos. Igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik. 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).

Õpetaja O. Gnadenteich 112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.

Telefon 698-7977 või 766-7853 Kantseleis, telefon 921-9417

LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga on pühap., 5. okt. kell 2 p.l. Jutlustab õp. J. Teras Chicagost. Teenistusel ja koosviibimisel laulab koguduse lauluansambel pr. Vaike Meltsi juhatusel.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis.

Telefilm Ukraina näljast

USA-s hästi tuntud konservatiivne TV-kuulsus, poliitiline kommentaator ja kirjanik William F. Buckley kirjutab, et tema telesaates „Firing Line", mis on Kanadas nähtaval Buffalost kanal 17-nda kaudu, tuleb kesknädalal, 24. septembril 2-tunnine eri-kava, milles näidatakse filmi „Harvest of Despair".

Buckley kirjutab ilmse nördimusega, et see ühe väikese Kanada kompanii poolt produtseeritud film ei ole armu leidnud ühegi suurema televõrgu direktorite-produtsentide silma ees. Nii CBS, NBC kui ka ABC on filmi näitamisest keeldunud — Buckley ei maini meie CBC-d, kuid võib arvata, et seegi ei taha „venelasi vihastada".

Mis on siis selles filmis, mis „venelased vihale võiks ajada?" See dokumentaalfilm kirjeldab 1932—1933 toimunud kunstlikku näljahäda Ukrainas, kus umbes 10 miljonit inimest meelega surnuks näljutati. Josef Stalin tappis seal rohkem inimesi, kui sai surma kõikidel sõjarinnetel I maailmasõjas.

Buckley ütleb, et kuigi Kanada peaminister Brian Mulroney meenutas Ukraina näljakatastroofi selle 50-ndal aastapäeval, sai ta selle eest Nõukogude Liidu saadikult sõimata. Saadik esitas ka ametliku protesti, kus väideti, et see jutt näljast olevat kõik puhas võltsing. Midagi sellist ei olevat kunagi juhtunud.

Ilmselt kavatseb Gorbatshov seda vana „parteiliini", mis väidab et Ukraina näljahäda kunagi aset ei leidnud, edasi pressida, hoolimata sellest, et vabas maailmas viibib praegu sadu, kui mitte tuhandeid ukrainlasi, kes seda oma silmadega pealt nägid. Kuulnud on nad sellest kõik ja peaaegu igal neist sai mõni sõber, tuttav või perekonnaliige sel kunstlikul näljakatastroofil surma.

Praegu käib samasugune näljutamiskampaania Etioopias ja ka seda ei tohi kuskil mainida, kui N. Liitu ja ta liitlasmaid, teiste hulgas ka nn. „blokivälised maid", ei taheta vihastada. Samal ajal ütles Gorbatshov intervjuus ajakirjale „Time", et kapitalismi all kannatavat sajad miljonid inimesed alatoitluse ja nälja all, mis talle väga muret valmistavat.

„Ärge unustage vaatamast filmi „Harvest of Despair" (Meeleheite lõikus) PBS telesaates kesknädalal, 24. septembril", lõpetab Buckley oma artikli.

Wilhelm Tellil polnudki vibu

BERN — Shveitsi ajaloolane on võtnud vaatluse alla shveitsi lemmiklegendi, öeldes et rahvuskangelasel Wilhelm Tell'il ei olnudki vibu. Fritz Mathys Weist ütles, et vibud olid tegelikult tundmata selles piirkonnas 13. sajandil, kui vastavalt legendile, Tell laskis õuna oma poja pealaelt, näidates närvikindlust ja valmisolekut eneseohverduseks, sümboliseerides shveitslasi, kes vaatasid vastu väljaspoolsele agressioonile.

ORIGINAL SAUNA HEATERS INC.

7 Elrose Avenue Weston, Ontario M9M 2H5

Elektriga ja puudega köetavad saunaahjud roostevabast terasest. Parim väljatöötlus. Üle 25 aasta kogemusi. CSA poolt heaks kiidetud. Informatsioon ja tellimine

V. KANGAS

Box 396, Willowdale, Ont. M2M 5T1 Telefon 222-7142

SOODSAD HINNAD

Armast abikaasat, ema, vanaema ja sugulast

HELENE ROSINE TAMM'e

sündinud Virumaal
surnud 18. septembril 1986 Torontos

leinavad

JOHANNES
HALJA
MERIKE
URMAS
KARIN
JUHAN
MALL

Puhka rahus!

Mälestame

HELENE TAMM'e

KONSTANTIN ja LEIDA
VIIVE, MADE ja KULDAR

Mälestame head sõpra

ALEKSANDER MELISTE't

HERMAN VIRKUS abikaasaga

Nr. 71

Puhka rahus!

Puhka rahus!

MEIE HULGAST LA

KAUAAEGSET PER

KALLIST ABIKAASAT, VENDA JA ONU

PAUL KONTUS't

sündinud 25. detsembril 1904 Vändras
surnud 16. septembril 1986 Pärnus

mälestavad sügavas leinas

abikaasa ANNI
õde LINDA ja
OMAKSED Kodu-Eestis
vend ARNOLD perekonnaga Torontos

Puhka rahus!

Kapten ARNOLD PURRE't

mälestavad husaarid Ratsarügemendist

ERNESAKS, VOLLI
HALLAS, ERNST
KENT, ANTON
KOOK, UNO
KUKK, JAAK
LOORPERE, AKSEL
MALS, EVALD
MUUL, AKSEL
OTT, MARTIN
PETT, VOLDEMAR
REINMAA, EDUARD
REINSALU, VÄINO
VÄIKEMÄE, RAID
abikaasadega

SILM, ELMAR
LEHARI, ARVO
LINDEMAN, RENE

LEEMAN, HERTA
LUUKAS, HILDA
RAIDLO, LEIDA
SUTT, LINDA
VILUMETS, VEERA
VUKS, TEREESA

Puhka rahus!

MEIE HULGAST LAHKUNUD HEAD SÕPRA

FRIEDRICH KÖÖSEL'it

mälestavad leinas

F. A. AKKER
M. ALATALU
S. T. KAAR
A. KALDA perekonnaga
F. KOMPUS
E. KOODI
A. KURM perekonnaga
A. LEHTSALU
H. LOOVERE perekonnaga
M. K. LÄTT
I. V. PIHLAP
O. PINT
A. SAGURI perekonnaga
A. STEINBERG perekonnaga
L. H. TUBRO

KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

HELENE TAMM'e

surnud 18. septembril 1986

mälestavad kurbuses

MAGDA SILLASTE
IVO SILLASTE perekonnaga
HENNO SILLASTE perekonnaga

Murray E. Newbiggingu
Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

Leinamüürid ja hauaplatsid eestlastele

„York'i" kalmistul, piirkonnas nr. 10, mis asub piirkonnast nr. 16 lõuna pool, on veel saadaval hauaplatse. Kõiki kaasmaalasi Toronto ümbruses, kes oleks huvitatud kas leinamüüri (urni paigutamiseks) või hauaplatsi omamisest, ühises eestlaste kalmistu osas, palutakse sellest teatada õpetaja Udo Petersoo'le, teisipäeva õhtuti kell 6 kuni 8, või neljapäeva õhtuti kell 2 kuni 8, Vana Andrese kiriku kantseleis, tel. 923-5172.

Praegused hinnad on — leinamüüri koht kahele, välimine külg — $1323.00, sisemine külg — $1543.00.

Hauaplatside hinnaks on $145.00 ruutmeeter. Hauaplats kahele, umbes 7—8 ruutmeetrit.

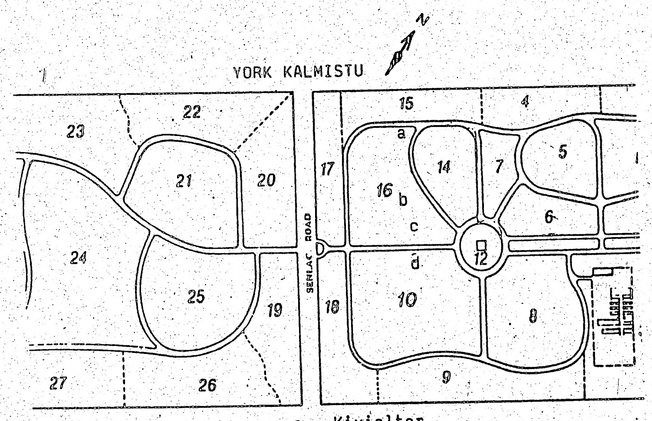

a - Kivialtar
b ja c - Viimased kaks leinamüüri
d - Saadaval olev leinamüür

Leinateateid

USA-s Syracuse'is suri 14. juulil Anton Männik, sündinud 20. juulil 1910 Vändras.

USA-s suri Janet Taalman, neiuna Lohrbach, sündinud 1942.

USA-s Baltimores suri 27. juulil Alexander Leinjärv, sündinud 1. jaanuaril 1899 Pärnumaal.

USA-s Monroes suri 5. juulil Aino Muld, neiuna Undla, sündinud 15. veebruaril 1916 Kaarmal Saaremaal.

USA-s Gainesvilles suri 23. augustil Helga Kaude.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
aastas $62.— pluss saatekulu $45.—, kokku $107.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $23.—, kokku $57.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $11.50, kokku $29.50
USA-s:
aastas $62.— pluss saatekulu $49.—, kokku $111.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $25.—, kokku $59.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $13.—, kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti
Pangatšekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... ainjuures rahas / tšekiga / rahakaardiga. (Raha saatn ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Kolmapäeval, 24. septembril 1986 — Wednesday, September 24, 1986

Dr. Rein Luige juubelisünnipäeval tema Los Altos Hills'is, San Francisco lähistel asuvas kodus. Vasakult dr. Juhan Liikase abikaasa Meeri, Heldur Tõnisson (Shveitsist), insener Heino Valvur (tervituskõneleja), juubilari abikaasa Marje, dr. Rein Luik temale kingitud Raul Paabo maaliga „Vana Tallinn — 4", juubilari ema Alide Luik (Portlandist) ja dr. Sven Rütman. Foto: Arno Bender

Dr. Rein Luik 50

21. augustil tähistas USA läänekaldal hästituntud eestlane dr. Rein Luik oma viiekümnendat sünnipäeva.

Juubilar on Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides Esinduskogu ja Eesti Organisatsioonide Liit Läänerannikul Vanematekogu liige, kuulub EELK San Francisco koguduse nõukokku ja hiljuti valiti Põhja-Kalifornia Republikaanide Partei Rahvusgruppide Koondise aseesimeheks. Tema abikaasa Marje omab kooliõpetaja kutse. Abielust on sündinud kaks tütart: Kristi (13) ja Riina (9). Luikede naispere võttis osa hiljuti lõppenud Jõekääru eesti noorte suvelaagrist Kanadas. Akadeemiliselt Rein Luik kuulub korp! Fraternitas Estica, Marje Luik Filiae Patriae ridadesse.

Dr. Rein Luik on TIW SYSTEMS, Inc. president-omanik. Kompanii peakorter asub Sannyvales, Kalifornias, tööstused Albuquerques (New Mexico osariik) ja Torontos (Kanada). Ettevõttel on üle saja teenistuja, nendest mõned ka eestlased. Põhiliselt firma plaanistab ja ehitab reflektor antenne. Neid miljon või kaks dollarit väärt konstruktsioone ei leidu mitte ainult Ameerika pinnal. TIW SYSTEMS'i poolt valmistatud ja püstitatud paraboolik kettaid ilutseb nii Euroopa kui ka Aasia riikide mäekülgedel maailmaruumi kaudu ühenduste pidamiseks. Ettevõtte rahaline läbikäik aastas on viimasel ajal kõikunud 15—20 miljoni dollari vahel.

Lõpuks väärib ehk mainimist, et kompanii presidendi nimekaart on trükitud siniste ja mustade tähtedega valgel tagapõhjal.

Soovime juubilarile veel palju aastaid ning püsivust jääda vankumata eestlaseks.

A. B.

Lennuväe Poiste...

(Algus lk. 1)

nute mälestusmärgi ette ühiseks tervituseks.

Marsiti sõdurilaulu saatel ja asi ei kukkunudki väga halvasti välja. Peale lühikese mälestuspausi marsiti Seedrioru peahoone juurde tagasi ja lasti mehed „rivitult". Siis mindi sauna, isegi tiiki ujuma ja tunnistati vanu tuttavaid. Õhtuse eeskava hulka kuulusid sõdurilaulud, sõnavõtmised ja improviseeritud orkester, kus laulis ja mängis klaverit Esko Luksepp, laulis ja mängis saksofoni Toivo Kõhelik, laulis ja mängis akkordioni Erik Purje, ning ilusti laulis Aino Tera. Sõna võtsid Lennuväepoiste klubi esi- ja asjamees Kalju Jõgi, endine esimees Arvi Tinits, juhatusliige ja köögikomandör Mati Jaago, kokkutulemise korraldaja ja asjade üldorganiseerija Ilmar Jõgi, ja veel mitmed teised, kel lubati vähemasti kaks minutit suud pruukida.

Tervitati kutsutud ja kohale saabunud külalisi, kellede hulgas oli saunaasjanduse korraldaja ja jahimeees Valter Tera; Eesti Võitlejate Ühingu esindaja ja mitmekordne juht August Jurs; endine laskurmeister ja Seedrioru üldabiline Karl Rajamets; laskurmeister ja Seedrioru laskeala juhataja Edgar Tiilen koos abikaasaga; Läänerannikult saabunud endine skaudijuht ja sõdurpoiss Heldur Põdersoo; Cincinnatist USA-s skaudijuht ja sõdalane Kaarel Kaera; El Paso'st Texase osariigis kamraad Harri Pleer, ka endine lennuväepoiss ja Vietnami veteran, kes isegi Texases sheriffi abimehena (deputy sheriff) on teeninud.

Siis anti üle laskeauhinnad — laskevõistluse juhataja Arvi Tinits diskvalifitseeris nii enda kui ka võistluslaskuri Ilmar Sambla — ning seega tuli esimeseks Ilmar Jõgi, teiseks Georg (Jüri) Orgusaar. Kahjuks jätkus auhindu vaid esimesele ja teisele kohale.

Koosviibimine kestis kesköötunnist mööda ja kuigi osa mehi (ja naisi) koju läks, ööbis suurem osa kohalike tuttavate juures (ja ka lastekoduhoonetes). Järgmisel hommikul, pärast kööigikomandör Mati Jaago poolt organiseeritud tõhusat hommikusööki, millele mitmed daamid tublilt kaasa aitasid (järgmises numbris ehk asjast veidi pikemalt), peeti töökoosolek, kus mitmeid enam-vähem tähtsaid asju otsustati. Vaadeldi ka möödunud-aastaste „manöövrite" video-lindistatud filmi ning filmikatkeid tänavustest tegemistest. Siis mingi ühisel nõul ja suures sõpruses laiali. Väljaspoolt tulnud külalised, kes mitmete kohalike kamraadide juures peatuvad, jäävad veel paariks päevaks Ontario provintsi ja Toronto linna vaatama, enne kui nad oma kodukohtadesse tagasi siirduvad.

Washington...

(Algus lk. 1)

Schulz ütles Kongressi ees: „Nad veel kuulevad meist", kui seal Daniloffi spiooni-süüdistusi arutati.

USA ja terve Läänemaailm teab, et Zahharov oli tõeline spioon, kuna Daniloff haarati kinni ainult pantvangina, et sundida USA võimusid nõukogude spiooni vabastama.

USA õigustab väljasaatmiskäsku ka sellega, et N. Liidul on liiga palju personali ÜRO juures New Yorgis ja nende arvu peab kärpima vähemasti 40 protsendi võrra. Seda olevat N. Liidule juba varem teatatud: nad peavad seda kärpimist tegema järgmise kahe aasta jooksul.

Seni ei ole N. Liit aga kärpiskäsust väljagi teinud ja nende satrapriigid ÜRO täiskogus olevat kinnitanud, et USA-l ei ole mingit õigust nõukogudelasi oma maalt välja ajada, sest nad on seal ÜRO egiidi all.

Möödunud nädalalõpul viibis Washingtonis visiidil N. Liidu välisminister Eduard Shevardnadze. Ta rääkis läbi tulevase tippkohtumise võimaluste üle USA välisministri Shultziga. Samuti viibis ta tunniajasel audientsil president Reagani juures, kus talle olevat selgeks tehtud, et kui Daniloffi peatselt N. Liidust lahkuda ei lubata, ei saa tippkohtumisest juttugi olla.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

27. ja 28. septembril
dr. J. Marley, tel. 921-7777

4. ja 5. oktoobril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

11., 12. ja 13. oktoobril
dr. H. Tari, tel. 224-0402.

18. ja 19. oktoobril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

Õiendus

Hellakesed! Gaidid! Vanemgaidid! Vanemad!

Gaidlipkond PÕHJALA TÜTRED

Avakoondus toimub laupäeval, 27. sept. '86 kell 10.00 hommikul Eesti Maja noorteruumis. Tütarlapsed, kes soovivad astuda hellakeste, gaidide või vanemgaidide perre, palun võtta seda teadet kutsena ja tulge meie avakoondusele.

Hellakeste koondused toimuvad laupäeva hommikuti kell 9.30—11.30 Eesti Majas, gaidide koondused kell 10.00—12.00 Vana Andrese kiriku ruumes. Vanemgaidide koonduste aeg ja koht teatatakse hiljem.

Informatsiooniks helistada: Margot Nortmaa — 759-7230 (õhtul), Astrid Jõgi — 653-7815 (päeval), 487-2094 (õhtul)

Sündmuste kalender

☆ Kolmapäeval, 24. septembril, kell 7 õhtul Tartu College'is Lenna Saarekivi loeng „Prantsuse impressionism maalikunstis".

☆ Reedel, 26. septembril ja laupäeval, 27. septembril Eesti Maja Torontos Sügissimman Eesti Majas.

☆ Pühapäeval, 28. septembril Eesti Maja Torontos Brunch Eesti Majas.

☆ Pühapäeval, 28. septembril pärast jumalateenistust Peetri kirikus piiblitunni raames õp. E. Heinsoo loeng.

☆ Teisipäeval, 30. septembril kell 7.30 õ. Tartu Instituudis dr. T. Kasvandi loeng.

☆ Kolmap., 1. okt—reede, 31. okt. North York Public Librarys Eesti Kunstnike Koondis Torontos XXXI aasta-sügisnäitus. 12. ja 13. okt. suletud.

☆ Reedel, 3. okt. kell 7.30 õ. Eesti Maja suures saalis Eesti õppetooli pidulik avaaktus.

☆ Pühapäeval, 5. oktoobril kell 4 p.l. EKK korraldusel sopran Vera Viiu Allik'u kontsert. Edward Johnson Building, Walter Hall.

☆ Reedel, 10. okt. kell 8 õ. Soome Majas rock-bänd Soomest.

☆ Pühapäeval, 19. okt. kell 3 p.l. Eesti Majas mulkide koosviibimine.

☆ Laupäeval, 25. oktoobril kell 1 p.l. Ehatares E. Abistamiskomitee ja Ehatare loterii.

Teadaanne

Cosmopolitan Clubi kunstinäitus toimub 5. okt.—2. nov. O'Keefe teatri vestibüülis. Sellel näitusel on välja pandud ka kunstnik Joann Saarniidu tööd.

Teadaanne

Toronto gaidlipkond RAJALEIDJAD avakoondus toimub laup., 27. sept. s.a. kell 9.30 homm. Peetri kiriku ruumes. Informatsiooniks helistada: hellakeste suhtes nooremgdr. Sirje Järvel, tel. 225-4590, gaidide suhtes nooremgdr. Ingrid Kütt, tel. 927-7790 ja vanemgaidide suhtes Lydia van der Veen, tel. 482-9706.

Kaasa kutsutud kõik lipkonna liikmed, vanemad ja gaidlusest huvitatud eesti noored!

Õiendus

„Vaba Eestlases" nr. 68 esinenud Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingu asutajaliikmete pildi allkirja on sattunud eksikombel ristimärk Alfred Nieländeri nime taha. „Vaba Eestlane" vabandab vea pärast ja teatab rõõmuga, et Alfred Nieländer on täie tervise juures.

Korter müüa

eestlaste korterimajas, 2368 Queen St. East. Inf. helistada tel. 281-9980 või 699-0432.

Nõukogude Eesti kirjanik esines Torontos

Koos lähemal ajal Kanadasse saabuva Nõukogude Liidu kultuuritegelaste ekskursiooniga tuleb ka üks eestlane. See on Abruka saarelt pärinev kirjanik Ülo Tuulik, kes praegu on ENSV Kirjanike Liidu sekretär. Ülo Tuulik esines Torontos referaadiga esmaspäeval, 22. septembril kell 19.30 Library and Information Science Buildingus, Room 225. Hoone asub 140 St. George Street. Korraldaja on „Eesti Kirjandussõbrad".

Nõukogude Eestis on praegu kaks Tuuliku nimelist kirjanikku: Ülo ja Jüri. Nad on Abruka kooliõpetaja pojad, kaksikvennad, sündinud 22. veebruaril 1940. Mõlemad on õppinud Tartu Ülikoolis keeleteadust, tegutsenud ajakirjanikena ja praegu vabakutselised kirjanikud. Jüri on humoristi kalduvustega ja käsitlenud Abruka ja Saaremaa teemasid, Ülo teosed Eesti kirjanduse bibliograafilise leksikoni (1975) järgi on Atlandi päevik „Aafrika kuum meri" — 1965, novellikogu „Vihm Gibraltaris" — 1972 ja sõrvelaste saatust Teises Maailmasõjas käsitlev „Sõja jalus" — 1974.

Nalja

Õpetaja kusagil Ameerika koolis:

— Kes oli esimene inimene?

— George Washington!

— Aadam, õiendas õpetaja.

— No jaah, siis kui välismaalasedki arvesse võetakse.

★

Ema oli õpilaseas olevale tütrele vihane:

— Sa pole mulle pärast sündimist ühtegi rõõmsat hetke andnud!

— Aga kuidas oli enne seda, vastas tütar.